

Transitieplan

December 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Verantwoording	4
3. Proces en milestones	6
4. Afspraken over de nieuwe pensioenregeling	7
4.1 <i>Uitgangspunten en doelstellingen pensioenregeling</i>	7
4.2 <i>Solidaire premieregeling</i>	7
4.3 <i>Pensioenpremie en pensioendoelstelling voor het ouderdomspensioen</i>	11
4.4 <i>Nabestaandenpensioen</i>	12
4.5 <i>Arbeidsongeschiktheid</i>	12
4.6 <i>Samenstelling van de pensioenpremie</i>	13
4.7 <i>Solidariteitsreserve</i>	14
4.8 <i>Spaarpensioenregeling</i>	16
5. Afspraken over de transitie	17
5.1 <i>Algemene doelstelling transitie</i>	17
5.2 <i>Doelstellingen bij het invaren</i>	17
5.3 <i>Maatstaven</i>	20
5.4 <i>Invaren</i>	21
5.5 <i>Compensatie</i>	23
5.6 <i>Initiële vulling solidariteitsreserve</i>	25
5.7 <i>Vorrangsregels</i>	25
6. Effecten en verantwoording transitie-effecten nieuwe pensioenregeling	27
6.1 <i>Maatstaven</i>	27
6.2 <i>Toetsing pensioendoelstelling</i>	27
6.3 <i>Ondergrenzen en bandbreedtes</i>	29
6.4 <i>Opzet en Inrichting solidariteitsreserve</i>	32
6.5 <i>Beperken kortingskans eerste jaren na transitie ('goede start')</i>	34
6.6 <i>Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer'</i>	35
6.7 <i>Netto profijt</i>	41
7. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken	44
Bijlage 1: Vergelijking solidaire- en flexibele premieregeling	46
Bijlage 2: Vergelijking huidige- en nieuwe pensioenregeling	47

1. Inleiding

Door de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (kortweg Wtp) per 1 juli 2023 dient de pensioenregeling van de Waterbouw te worden aangepast. Deze bedrijfstak heeft de pensioenregeling ondergebracht bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Waterbouw (kortweg: bpfWaterbouw).

De aanpassing van de pensioenregeling is tussen de werkgeversorganisatie en werknemersorganisaties die partij zijn bij de CAO Waterbouw (kortweg: cao-partijen) overeengekomen op 11 december 2024.

De cao-partijen hebben op grond van artikel 150d van de Pensioenwet dit transitieplan opgesteld wat aansluit bij de gemaakte afspraken.

In het voorliggende transitieplan leggen cao-partijen de gemaakte keuzes, de overwegingen en kwantitatieve onderbouwingen vast alsmede hoe om te gaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Verder wordt in het transitieplan aandacht besteed waarom cao-partijen van mening zijn dat sprake is van een per saldo evenwichtige transitie.

Cao-partijen hebben bpfWaterbouw verzocht de aangepaste pensioenregeling op de beoogde transitiedatum van 1 januari 2027 uit te voeren. Verder verzoeken cao-partijen de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling. De overstap naar een premieregeling met een vlakke premie (afschaffing van de doorsneesystematiek) kan ertoe leiden dat deelnemers in de gewijzigde pensioenregeling minder pensioen opbouwen dan het geval zou zijn geweest bij het voortzetten van de huidige premiesystematiek. Ingeval van onevenredig nadeel dienen deze deelnemers in het kader van een evenwichtige transitie adequaat en kostenneutraal gecompenseerd te worden. Dit zal nader worden uitgewerkt in het transitieplan.

Verwijzend naar artikel 150d lid 3 van de Pensioenwet verzoeken cao-partijen bpfWaterbouw het transitieplan op de website te plaatsen zodat het beschikbaar wordt gesteld aan de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden.

Bij het opstellen van dit transitieplan heeft bpfWaterbouw aangegeven, gelet op de goede financiële positie van bpfWaterbouw, dat er vooralsnog géén plannen zijn om gebruik te maken van het transitie-FTK. Het opteren voor het transitie-FTK zou hebben geïmpliceerd dat met name de keuzes over het verhogen en/of verlagen van pensioenaanspraken en -rechten tussen 2024 en het moment van transitie mogen worden gezien vanuit het nieuwe pensioenstelsel hetgeen consequenties zou kunnen hebben voor alle berekeningen in het kader van de nieuwe pensioenregeling.

Om de keuzes en besluiten te ondersteunen, hebben cao-partijen uitgangspunten opgesteld waarlangs alle keuzes en besluiten bij de overgang naar het nieuwe stelsel zijn getoetst:

- a. De regeling is uitlegbaar, eenvoudig en uitvoerbaar
- b. De regeling is betaalbaar
- c. Passende solidariteit
- d. De evenwichtigheid is uitlegbaar
- e. Een goed pensioen, hoog en stabiel

2. Verantwoording

De Wtp bepaalt welke partijen de verantwoordelijkheid dragen voor wijziging van de pensioenregeling bij de transitie, in de vorm van een taakverdeling en verantwoordelijkheidsverdeling tussen cao-partijen enerzijds en bpfWaterbouw anderzijds zoals weergegeven in het volgende overzicht:

Cao-partijen	Pensioenfonds
<ul style="list-style-type: none"> - Ambitie pensioenregeling - Hoogte beschikbare premie - Solidair- versus flexibelcontract - Vormgeving nabestaandenpensioen - Vormgeving arbeidsongeschiktheid - Doelen solidariteitsreserve - Verzoek aan pensioenfonds tot invaren - Keuze voor en financiering van compensatie - Opstellen transitieplan	<ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen risicohouding - Haalbaarheid ambitie cao-partijen - Invulling van financiële opzet, o.a. het beleggingsbeleid en vul-uitdeelregels solidariteitsreserve - Opstellen implementatieplan en communicatieplan - Opdrachtaanvaarding pensioenregeling - Besluit tot invaren

Het transitieplan vormt de formele vastlegging van hetgeen cao-partijen zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten alsmede de wijze waarop en de mate waarin met eventuele nadelige gevolgen van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling rekening gehouden zal worden.

Cao-partijen geven aan de hand van het transitieplan opdracht aan bpfWaterbouw om de nieuwe pensioenregeling uit te voeren. BpfWaterbouw beoordeelt deze opdracht op haalbaarheid, uitvoerbaarheid en evenwichtigheid. In formele zin impliceert opdrachtaanvaarding dat wordt ingestemd met de wijziging in het uitvoeringsreglement. Alvorens bpfWaterbouw tot opdrachtaanvaarding zal overgaan zal conform bestaande regel- en wetgeving advies worden gevraagd aan het verantwoordingsorgaan. Vervolgens vraagt bpfWaterbouw de RvT om goedkeuring. Het verantwoordingsorgaan en RvT hebben geen bevoegdheden ten aanzien van het transitieplan sec.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat cao-partijen geen gebruik hebben gemaakt van de door de overheid ingestelde transitiecommissie.

Cao-partijen spreken af om na de transitie jaarlijks te monitoren, aan de hand van gegevens van bpfWaterbouw, hoe de hoogte van de beschikbare premie voor de opbouw van persoonlijke pensioenvermogens voor deelnemers zich verhoudt tot de pensioenambitie van cao-partijen.

Het is nog niet zeker of dit transitieplan tussen nu en 1 januari 2027, de beoogde transitiedatum, nog zal moeten worden aangepast. Er kunnen veranderingen nodig zijn omdat regel- en wetgeving zich wijzigt. Of dat voortschrijdende meningsvorming impliceert dat regel- en wetgeving anders ingevuld wordt of op een andere manier kan worden uitgelegd. Verder zal op onderdelen bpfWaterbouw nog tot besluitvorming moeten overgaan. Als voorbeeld kan worden genoemd dat het definitieve beleggingsbeleid nog door bpfWaterbouw moet worden vastgesteld.

3. Proces en milestones

Cao-partijen geven opdracht aan bpfWaterbouw om de gewijzigde pensioenregeling uit te voeren vanaf 1 januari 2027. De belangrijkste milestones naar de gewijzigde pensioenregeling zijn:

Datum	Mijlpaal
1 januari 2021 – 31 december 2021	Diverse kennissessies met cao-partijen
1 juli 2023	Wet toekomst pensioenen van kracht
1 januari 2022 – 1 september 2024	Diverse sessies waarbij de nieuwe pensioenregeling in stappen is ontworpen en waarbij er intensief contact is geweest met bpfWaterbouw t.a.v. vormgeving en financiële doorrekeningen
1 oktober 2024-31 december 2024	Concept transitieplan opgeleverd aan cao-partijen. Start achterban raadpleging cao-partijen
1 december 2024-31 december 2024	Afronding achterban raadpleging, definitief transitieplan, publicatie op de website met korte samenvatting voor de deelnemers
1 januari 2025	BpfWaterbouw start traject opdrachtaanvaarding

4. Afspraken over de nieuwe pensioenregeling

4.1 Uitgangspunten en doelstellingen pensioenregeling

Cao-partijen hebben de volgende kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten geformuleerd:

1. De pensioenregeling vormt een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde met aandacht voor solidariteit en de verzorgingsgedachte.
2. De nieuwe pensioenregeling zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de huidige pensioenregeling.
3. Stabiliteit en voorspelbaarheid van de uitkeringen wordt als belangrijk ervaren.
4. Nadelige gevolgen van de overgang naar het nieuwe stelsel moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.
5. Herverdeling tussen generaties moet op voorhand beperkt blijven.

Cao-partijen hebben afspraken gemaakt over de nieuwe pensioenregeling. Deze afspraken zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Deze afspraken worden per paragraaf uitgewerkt. Per paragraaf is een kader opgenomen met de afspraak van cao-partijen, met daarbij een toelichting bij de afspraak/keuzes en met de overwegingen van cao-partijen.

4.2 Solidaire premieregeling

Afspraak:

De nieuwe pensioenregeling is een solidaire premieregeling als bedoeld in de Pensioenwet. De regeling voorziet in persoonlijke pensioenvermogens gereserveerd voor ouderdomspensioen en partnerpensioen na pensioeningang. De nieuwe pensioenregeling wordt op 1 januari 2027 (de beoogde transitiedatum) ingevoerd en vervangt daarmee de huidige pensioenregeling.

Toelichting

Door de invoering van de Wtp gaan we over van een uitkeringsregeling naar een premieregeling. Binnen laatstgenoemde regeling kunnen we kiezen tussen twee contractvormen: de solidaire premieregeling (SPR) en de flexibele premieregeling (FPR). Cao-partijen hebben gekozen voor een solidaire premieregeling.

De onderbouwing volgt in het vervolg van deze paragraaf.

We zetten echter eerst de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen FPR en SPR op een rijtje.

4.2.1 Overeenkomsten tussen FPR en SPR

A. Persoonlijke pensioenvermogens i.p.v. "aanspraken"

De huidige pensioenregeling geeft de deelnemers uitzicht op een bepaald pensioenbedrag in de toekomst. Dit heet een pensioenaanspraak. De hoogte van het bedrag wordt berekend op basis van de pensioengrondslag en staat (in principe) vast. De hoogte van de premie zorgt voor voldoende financiering. In de beide keuzes (SPR en FPR) voor een nieuwe pensioenregeling is het precies andersom. De hoogte van het pensioen hangt vooral af van de totaal ingelegde premies, de behaalde beleggingsrendementen en de stand van de rente. In zowel SPR als FPR krijgt iedere deelnemer een persoonlijk pensioenvermogen. Dit persoonlijke pensioenvermogen vormt het kapitaal waaruit de pensioenuitkering wordt betaald.

B. Persoonlijke pensioenvermogens i.p.v. “aanspraken”

Pensioenpremies worden belegd om het bedrag te laten groeien en een pensioenvermogen op te bouwen. Dat gebeurt in de pensioenregeling van nu en dat gebeurt ook in de nieuwe pensioenregeling. Nieuw is dat rendementen anders worden verdeeld.

Pensioenpremies voor jongere deelnemers worden met meer risico belegd dan pensioenpremies voor oudere deelnemers. Dit heet een leeftijdsafhankelijke risicohouding. De solidaire premiereregeling en de flexibele premiereregeling hebben allebei zo'n leeftijdsafhankelijke risicohouding. Het gevolg is dat ook het rendement – het resultaat van de beleggingen – verschilt per leeftijd.

C. Ieder jaar de uitkering aanpassen i.p.v. indexeren of verlagen

De huidige pensioenregeling heeft te maken met de rekenregels van het Financieel Toetsingskader (FTK). Deze regels bepalen wanneer een pensioenfonds de pensioenen moet verlagen en met hoeveel respectievelijk wanneer pensioenen kunnen worden verhoogd. In de SPR en FPR-regelingen gebeurt dat anders. De persoonlijke pensioenvermogens bewegen mee met de stand van de economie. De uitkering is voortaan afhankelijk van o.a. ingelegde premies, rendementen op beleggingen en de rente.

Dit betekent per saldo dat de (verwachte) uitkering ieder jaar verandert. Omdat de verandering in een bepaald jaar erg groot kan zijn, kan die verandering over meer jaren worden verdeeld. Dat noemen we spreiden. En daarom zal de verandering per jaar minder groot zijn.

Beide nieuwe pensioenregelingen geven deelnemers de keuze om het pensioen eerder te laten ingaan of om deeltijdpensioen op te nemen. Dit kan ook in de pensioenregeling van nu, net als vele andere keuzemogelijkheden die blijven.

4.2.2 Verschillen tussen FPR en SPR

D. Handelingsperspectief of “samendoen”

De FPR geeft een deelnemer meer vrijheid om zelf keuzes te maken, bijvoorbeeld voor een bepaalde manier van beleggen en voor een vaste of een variabele uitkering. Bij de SPR kan een deelnemer minder zelf kiezen, omdat er meer solidariteit is tussen de deelnemers. Dat betekent dat de deelnemers op elkaar kunnen rekenen als het tegenzit. In de SPR kunnen deelnemers niet zelf kiezen hoe hun geld wordt belegd en is de uitkering variabel.

De SPR is meer solidair dan de flexibele premiereregeling door:

- 1) de solidariteitsreserve;
- 2) rendementstoedeling zorgt voor verdeling van het risico;
- 3) doordat de opbouwfase en de uitkeringsfase één geheel zijn.

E. Verplichtstelling beter gewaarborgd in SPR

BpfWaterbouw is een verplicht pensioenfonds. Een verplicht pensioenfonds moet van de wet solidaire kenmerken hebben. De SPR heeft die solidaire kenmerken meer dan een FPR-regeling. In de FPR is minder solidariteit. Dat komt onder andere omdat de risicodelingsreserve minder mogelijkheden heeft om risico's te delen en om tegenvallers op te vangen dan de solidariteitsreserve in de SPR.

F. FPR kent een gescheiden opbouwfase en uitkeringsfase

In de SPR is de opbouwfase en de uitkeringsfase één geheel. Als de FPR geen vaste uitkering of variabele uitkering aanbiedt in de uitkeringsfase, dan mogen deelnemers hun pensioenvermogen ook ergens anders onderbrengen. Dat heet shoprecht.

Gegeven de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen FPR en SPR en met inachtneming van de uitgangspunten van cao-partijen is gekozen voor SPR want:

- a. Uitlegbaarheid vormt de basis
- b. Betaalbaarheid, doelstelling en risicohouding

- c. Passende solidariteit
- d. Complexiteit in de uitvoering beperken
- e. Uitlegbaarheid van de evenwichtigheid
- f. Een goed pensioen, hoog en stabiel

a. Uitlegbaarheid vormt de basis

De flexibele premiereregeling is in de basis meer flexibel, maar kent minder solidariteit. De deelnemer krijgt in deze contractvorm namelijk meer individuele keuzemogelijkheden. Dan gaat het bijvoorbeeld om keuzes ten aanzien van beleggingen, of de keuze tussen een vaste en een variabele uitkering. Maar er kan minder gerekend worden op anderen als het tegenzit.

Daarin verschilt de solidaire premiereregeling. In deze contractvorm is er sprake van een uniforme beleggingsmix, en iedereen ontvangt een variabele uitkering. Door de solidariteitsreserve kunnen deelnemers risico's met elkaar delen. Zo kan op meer gerekend worden in de tijden dat het tegenzit. Hierdoor kan in SPR toch een stabiele uitkeringen worden gerealiseerd terwijl er tegelijkertijd perspectief ontstaat op een hoger pensioen.

Door de individuele keuzemogelijkheden is de FPR in de basis wellicht transparanter dan de SPR. Maar de keuzevrijheid in de eerstgenoemde contractvorm vergt wel meer uitleg en keuzebegeleiding.

b. Betaalbaarheid, doelstelling en risicohouding

Voor beide regelingen (FPR en SPR) is de in te leggen premie het vertrekpunt. Daarmee wordt de stabiliteit en voorspelbaarheid van de premiehoogte aanzienlijk groter dan in het huidige stelsel. In de SPR verwachten wij dat met een iets lagere premie hetzelfde pensioenresultaat kan worden behaald als in de FPR. Dit komt onder andere doordat voor het gehele collectief met een passende uniforme beleggingsmix wordt belegd. De afweging tussen betaalbaarheid en doelstelling achten we daarmee binnen SPR beter geborgd dan binnen FPR.

c. Passende solidariteit

In het huidige contract zit veel solidariteit.

De SPR kent meer solidariteitselementen dan de FPR, door het collectieve beleggingsbeleid en de risicodeling tussen generaties. Zo voorkomen we pech- en gelukgeneraties en realiseren we een hoger pensioen bij een vergelijkbaar risico. De sterkere solidariteitsaspecten komen tot uitdrukking in bijvoorbeeld de wijze van rendementstoedeling, de solidariteitsreserve en het collectief beleggen. SPR heeft daarom de voorkeur boven FPR.

d. Complexiteit in de uitvoering beperken

Zowel de SPR als de FPR vergen eenmalig een grote aanpassing van de pensioenadministratie. Cao-partijen vinden het belangrijk om complexiteit zoveel als mogelijk te beperken. Individuele beleggingskeuzes en keuze tussen een variabele en een vaste uitkering maken de uitvoering van de FPR complexer. Een meer complexe regeling is foutgevoeliger en kan leiden tot hogere uitvoeringskosten. De extra keuzemogelijkheden in de FPR vragen daarnaast om meer keuzebegeleiding in het kader van de zorgplicht.

De kwaliteit van de consistente uitvoering van de regeling kan beter worden gegarandeerd als het aantal complicerende uitzonderingen beperkter is. Bovendien leidt een complexere regeling tot hogere uitvoeringskosten en daarmee tot een duurder pensioen. Cao-partijen kiezen er bewust voor om de complexiteit zoveel mogelijk te beperken.

e. Uitlegbaarheid van de evenwichtigheid

In de FPR zijn de premie-inleg, rendement en persoonlijk pensioenkapitaal nauwer met elkaar verbonden. Dit maakt deze contractvorm transparanter maar ook minder evenwichtig dan SPR gegeven de door ons opgestelde uitgangspunten.

De SPR is complexer, maar biedt wel meer mogelijkheden om aan te sluiten op de verwachtingen van deelnemers van bpfWaterbouw en daarmee is in essentie de evenwichtigheid beter uitlegbaar.

f. Een goed pensioen, hoog en stabiel

Cao-partijen verwachten dat met dezelfde premie in de SPR een minimaal gelijk pensioenresultaat kan worden behaald als in de FPR. Dit verwachten cao-partijen enerzijds omdat er collectief belegd wordt met een uniforme beleggingsmix. En

anderzijds is deze verwachting een gevolg van de solidariteitskenmerken binnen de SPR: door de solidariteitsreserve kunnen schokken van de economische markt gedempt worden, en mag er dus een stabielere resultaat verwacht worden.

De conclusie van cao-partijen is dat SPR beter past bij de karakteristieken van de achterliggende sector en beter aansluit bij de wensen van cao-partijen dan FPR. Daarom kiezen cao-partijen voor een solidaire premieregeling. Daarbij kan verder worden opgemerkt dat cao-partijen geen gebruik zullen maken van het opheffen van de leenrestrictie. De uitkomsten van het risicobereidheidsonderzoek, de doorgerekende resultaten en de extra complexiteit, onderschrijven dit uitgangspunt.

4.3 Pensioenpremie en pensioendoelstelling voor het ouderdomspensioen

Afspraak:

- De hoogte van de jaarlijkse premie bedraagt 17,2% van de pensioengrondslag van de werknemer. Omdat er geen rekening wordt gehouden met een franchise is de pensioengrondslag gelijk aan het totale jaarinkomen.
- 14,9%-punt wordt bestemd voor het persoonlijk pensioenvermogen van de werknemer; dit vermogen zorgt voor een levenslang ouderdomspensioen, ingaande op de AOW-leeftijd en een bijbehorend levenslang nabestaandenpensioen.
- 2,3%-punt wordt bestemd voor de risicopremies en de kostenopslag,
- De premie wordt door de werkgever en de werknemer samen opgebracht waarbij de verhouding gelijk is aan de verhouding die nu is afgesproken.
- De hoogte van de premie is passend bij de door cao-partners geformuleerde pensioendoelstelling.

De pensioengrondslag is gelijk aan het voor de werknemer geldende totale jaarinkomen.

- De maximale pensioengrondslag wordt jaarlijks vastgesteld. Voor 2024 is de maximale pensioengrondslag vastgesteld op € 239.870. De pensioenregeling kent geen franchise.

Toelichting:

Cao-partijen onderkennen het belang van een collectieve pensioenregeling ten behoeve van een aanvulling op de AOW-uitkering. Hierbij worden de wettelijke bepalingen in acht genomen.

In het nieuwe stelsel wordt met de ingelegde premie en behaald rendement een persoonlijk pensioenkapitaal gereserveerd voor de toekomstige pensioenuitkering. Het pensioenkapitaal beweegt mee met de economische ontwikkelingen. Ook de te starten pensioenuitkering is variabel.

Gegeven de beschikbare premie en het gewenste risico wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk pensioen voor alle generaties. In de huidige pensioenregeling is sprake van een pensioendoelstelling die voor een 25-jarige deelnemer bij 43 deelnemersjaren en een volledige deelname een pensioendoel van 40% van de laatste pensioengrondslag impliceert die met een kans van tenminste 54% wordt behaald.

Cao-partijen definiëren, op basis van diverse doorrekeningen, dat de nieuwe pensioenregeling minimaal een vergelijkbare doelstelling zal laten zien.

4.4 Nabestaandenpensioen

Afspraak:

- De hoogte van het nabestaandenpensioen en wezenpensioen bij overlijden na de pensioendatum verandert niet. De huidige keuzes (uitruil en inruil) blijven onverkort van kracht.
- De regeling kent verder een risicodekking nabestaandenpensioen in geval van overlijden van de werknemer voor pensionering.
- In geval van overlijden van een werknemer voor de pensioendatum ontvangt een partner een tijdelijk overbruggingspartnerpensioen van 50% van de pensioengrondslag. Het tijdelijk overbruggingspartnerpensioen wordt maximaal 10 jaar uitgekeerd doch uiterlijk tot het moment waarop de partner van de overleden deelnemer is overleden.
- Ieder kind van de overleden werknemer ontvangt een wezenpensioen van 10% van de pensioengrondslag tot het bereiken van de 25-jarige leeftijd (verdubbeling van wezenpensioen bij volle wees en geen aftopping bij meerdere wezen).

Toelichting:

Cao-partijen vinden het passend om de partner en wezen door middel van een nabestaandenpensioen financieel te blijven ondersteunen als de werknemer komt te overlijden.

De huidige budgettaire ruimte in de premie vormt daarbij het uitgangspunt waarbij cao-partijen zich realiseren dat als de discontovoet ter bepaling van de risicopremies wijzigt, nader overleg gewenst is om te allen tijde binnen de huidige budgettaire ruimte blijven.

De bewuste keuze voor een tijdelijk overbruggingspartnerpensioen is gelegen in het feit dat de beperkte looptijd leidt tot een hoger pensioen gegeven de budgettaire ruimte.

Een hoger pensioen om met name de eerste jaren na overlijden te kunnen voorzien in een adequaat pensioen.

4.5 Arbeidsongeschiktheid

Afspraak:

- Huidige premievrije voortzetting handhaven, waarbij de premievrije voortzetting voorziet in de doorbetaling van (een deel van) de pensioenpremie.
- Huidig arbeidsongeschiktheidspensioen handhaven. Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het jaarloon voor ziekte, gemaximeerd op het maximum premieloon, maal het arbeidsongeschiktheidspercentage verminderd met de WIA-uitkering.

Toelichting:

Cao-partijen vonden en vinden het passend dat er aandacht is voor de gevolgen van arbeidsongeschiktheid. De regeling sluit qua dekking zoveel mogelijk aan bij de huidige pensioenregeling.

Vanuit het vertrekpunt dat de nieuwe pensioenregeling qua opzet zoveel mogelijk aansluit bij de huidige pensioenregeling, kiezen cao-partijen voor continuering van de huidige dekkingen in het kader van arbeidsongeschiktheid waarbij de aanvullingsregeling WIA, gelet op de beperkte dekking en complexe uitvoering, geen onderdeel meer zal zijn van de pensioenregeling.

4.6 Samenstelling van de pensioenpremie

De totaal beschikbare pensioenpremie bedraagt 17,2% van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan de actuele premielast en biedt uitzicht op het verwezenlijken van de ambities. De pensioenregeling wordt betaald uit premies, waarbij het premiepercentage voor alle deelnemers hetzelfde is. Cao-partijen maken ook afspraken over welk deel van de premie door de werkgever wordt betaald en welke deel van de premie door de werknemer wordt betaald. Het deel van de premie dat de werknemer betaalt, houdt de werkgever in op het loon. De premie voor de nieuwe pensioenregeling is hetzelfde als de premie in de pensioenregeling van nu.

De premie wordt voor verschillende doeleinden gebruikt:

- Het grootste deel wordt gestort in het persoonlijke pensioenvermogen van de deelnemer.
- Daarnaast premies voor verzekering van partnerpensioen bij overlijden voor pensionering, wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.
- Uitvoeringskosten.

De samenstelling van totaalpremie ziet er als volgt uit:

Premiecomponent	Premie 2023 (%)	Premie 2027 (%)
Opbouw ouderdompensioen	8,5	10,8
Opbouw nabestaandenpensioen	2,7	4,1
Risicokoopsom nabestaandenpensioen	0,4	0,6
Arbeidsongeschiktheid	0,5	0,8
Uitvoeringskosten lopend	0,8	0,9
Solvabiliteitsopslag	3,3	n.v.t
Totaal	16,2%	17,2%

4.7 Solidariteitsreserve

Afspraak:

Bij de solidaire premiereregeling moet op grond van de wet een solidariteitsreserve ingericht worden. Cao-partijen verzoeken bpfWaterbouw bij verdere uitwerking de volgende doelstellingen van de solidariteitsreserve in acht te nemen.

- a. Het zoveel mogelijk voorkomen van een daling van de pensioenuitkeringen ten opzichte van het jaar daarvoor.
- b. Het afdekken van het macro-langlevensrisico voor de gepensioneerden.
- c. Voorkomen van negatieve vermogens.

Toelichting:

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve kunnen financiële mee- en tegenvallers ook in de nieuwe pensioenregeling collectief worden gedeeld.

Daarbij dient een balans te worden gevonden waarbij enerzijds zo dicht mogelijk bij de huidige pensioenregeling kan worden aangesloten en anderzijds ook aandacht is voor het vraagstuk dat herverdeling tussen generaties beperkt moet blijven.

De solidariteitsreserve wordt voor drie doelen gebruikt:

Doel 1: Het zoveel mogelijk voorkomen van een daling van de pensioenuitkeringen ten opzichte van het jaar daarvoor

De daling van uitkeringen van gepensioneerden moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Cao-partijen hebben besloten dat dit het belangrijkste doel van de solidariteitsreserve is. De solidariteitsreserve wordt gebruikt om ervoor te zorgen dat de uitkering niet zal dalen.

De solidariteitsreserve kan verlagingen van uitkeringen in principe op twee manieren voorkomen/beperken:

- A. Het persoonlijke pensioenvermogen zodanig aanvullen dat het (levenslange) pensioen dat daaruit volgt niet daalt
of
- B. Aanvullen van (alleen) de uitkering voor het komende jaar zodanig dat het pensioen het komende jaar niet daalt. Zonder herstel door rendement zal het jaar erna opnieuw een aanvulling nodig zijn.

Cao-partijen hebben gekozen voor oplossing B. Het belangrijkste voordeel van oplossing B. is dat jaarlijks minder geld uit de solidariteitsreserve wordt gehaald. De kans dat de solidariteitsreserve leeg raakt, wordt daardoor een stuk kleiner. En dat betekent dat we met meer zekerheid kunnen zeggen dat de solidariteitsreserve ook in de verre toekomst gevuld zal zijn. De jonge deelnemers van nu kunnen dus ook vanaf hun pensioendatum rekenen op de voordelen van de solidariteitsreserve.

De keerzijde is dat bij oplossing B. de pensioenen per saldo minder worden verhoogd dan bij oplossing A. Cao-partijen zijn per saldo van mening dat oplossing B. tot een evenwichtiger verdeling tussen verschillende groepen deelnemers leidt.

Bij oplossing A. zouden de risico's te veel bij de niet-gepensioneerden terecht komen.

Doel 2: Het afdekken van het macro-langlevensrisico voor de gepensioneerden

Cao-partijen hebben besloten het macro-langlevensrisico voor pensioengerechtigden te delen met behulp van de solidariteitsreserve. Ook dit helpt om dalingen van uitkeringen te voorkomen. Met de inzet van de solidariteitsreserve kan het macro-langlevensrisico voor pensioengerechtigden worden opgevangen.

De solidariteitsreserve wordt niet gebruikt om dalingen van het pensioenvermogen van niet-gepensioneerden aan te vullen. Deelnemers hebben tot de pensioendatum genoeg tijd voor herstel. Ze hebben deze bescherming daarom minder hard nodig dan gepensioneerden. Als ook niet-gepensioneerden de solidariteitsreserve zouden gebruiken, zou de kans groot zijn dat er meer geld nodig is om de solidariteitsreserve te vullen.

Doel 3: Voorkomen van negatieve vermogens

De solidariteitsreserve wordt gebruikt om negatieve vermogens te voorkomen. Dit is een wettelijke verplichting.

De uitwerkingen door bpfWaterbouw zijn met cao-partijen gedeeld en hebben tot een verdere concretisering geleid van de solidariteitsreserve als onderdeel van de financiële opzet.

In de dialoog met bpfWaterbouw hebben bovenstaande afspraken voor de solidariteitsreserve geleid tot de volgende financiële opzet.

Inrichting	Nadere inkadering door cao-partijen
Collectieve uitkeringsfase	De pensioenwet maakt het mogelijk om gelijke aanpassingen te realiseren van de uitkeringen. Het is niet uit te leggen dat de aanpassing van het pensioen voor een 95-jarige anders zou moeten zijn dan voor een 68-jarige ondanks het feit dat op basis van risico versus rendement dit zou kunnen worden gerechtvaardigd. Cao-partijen hebben daarom een duidelijke voorkeur uitgesproken voor een collectieve uitkeringsfase met gelijke aanpassingen. Cao-partners tekenen daarbij aan dat ook aandacht moet zijn voor de deelnemers die vlak voor de pensioendatum zitten en in de naaste toekomst ook gaan toetreden tot de collectieve uitkeringsfase. BpfWaterbouw wordt gevraagd het een en ander verder uit te werken.
Solidariteitsreserve	De doelstellingen van de solidariteitsreserve leiden tot de volgende nadere uitwerking. <ul style="list-style-type: none"> - Niet vullen vanuit de premie; - Bij invaren initieel vullen vanuit het fondsvermogen met 3%. - De solidariteitsreserve wordt verder jaarlijks gevuld met 10% van het positieve overrendement met een maximum van 0,5%. Voorbeeld: bij een positief overrendement van 4% wordt 0,4% toegevoegd aan de solidariteitsreserve. In geval het positief overrendement 6% bedraagt wordt 0,5% toegevoegd aan de solidariteitsreserve. - Indien de solidariteitsreserve groter is dan 10% wordt het meerdere naar rato toegevoegd aan de gereserveerde persoonlijke pensioenvermogens van deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden.

Spreiding van resultaten	Spreiding in combinatie met de keuze voor een collectieve uitkeringsfase is goed uitlegbaar. Spreiding leidt tot meer stabiliteit op korte termijn, omdat schokken worden doorgeschoven in de tijd. Op deze wijze is echter ook sprake van een zekere herverdeling. Teneinde de herverdeling te beperken hebben de cao-partijen de wens geuit om de spreidingsperiode te beperken tot 3 jaar.
Projectierendement	Uit het risicopreferentieonderzoek blijkt de wens van gepensioneerden tot stabiele uitkeringen. Cao-partijen hebben daarom de wens geuit om het projectierendement gelijk te laten zijn aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur zonder opslag of afslag. Dit is daarmee gelijk aan de huidige reserveringsmethode voor de technische voorzieningen.
Overall beeld	Gegeven de doelstellingen zijn cao-partijen van mening dat de financiële invulling uitlegbaar, uitvoerbaar, passend en evenwichtig is.

4.8 Spaarpensioenregeling

De huidige spaarpensioenregeling zal niet worden voortgezet. Cao-partijen hebben de pensioenregeling zonder spaarregeling laten doorrekenen door bpfWaterbouw en zijn van mening dat de oorspronkelijk doelstellingen van de spaarpensioenregeling in de nieuwe regeling kunnen worden behaald, zonder dat hiervoor een aanvullende spaarpensioenregeling noodzakelijk is.

5. Afspraken over de transitie

5.1 Algemene doelstelling transitie

De Wtp stelt dat het uitgangspunt voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is dat de transitie als geheel evenwichtig dient te zijn. Daaronder valt ook de overstap op een nieuwe pensioenregeling en het invaren. Of er sprake is van een evenwichtige transitie, is primair ter beoordeling van de cao-partijen. De cao-partijen spreken immers de nieuwe pensioenregeling af, doen een verzoek tot invaren aan bpfWaterbouw en komen waar nodig een compensatieregeling overeen.

Cao-partijen streven naar een evenwichtige transitie, waarbij integraal wordt gekeken naar alle aspecten van de huidige en de nieuwe pensioenregeling.

Uitgangspunt daarbij is dat de verwachte pensioenen voor geen enkele leeftijdsgroep lager zal worden. Echter cao-partijen kijken ook naar het pensioen als het tegenzit (slecht weer), bijvoorbeeld als de beleggingen het slecht doen.

In slecht weer kunnen sommige leeftijdsgroepen toch een lager pensioen krijgen. Hier moet echter tegenover staan dat die leeftijdsgroepen bij goed weer een hoger pensioen kunnen krijgen. En verder mogen de verschillen tussen leeftijdsgroepen niet te groot zijn.

In deze paragraaf hebben cao-partijen de doelen beschreven waarmee we tot een evenwichtige transitie wensen te komen.

We beoordelen de evenwichtigheid van de transitie door de transitie-effecten in hoofdstuk 6 in kaart te brengen.

5.2 Doelstellingen bij het invaren

Vertrekpunt bij de cao-partijen is het streven bij de wijziging van de pensioenregeling de nieuwe pensioenregeling zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de huidige pensioenregeling. Als onderdeel van de transitie worden de pensioenaanspraken uit de huidige pensioenregeling omgezet naar persoonlijke vermogens onder de nieuwe pensioenregeling.

Bij het verdelen van dit vermogen kunnen verschillende keuzes worden gemaakt. Deze keuzes gaan bijvoorbeeld over hoeveel vermogen in de solidariteitsreserve wordt gestopt, hoeveel vermogen er eventueel beschikbaar zou moeten komen voor compensatie omdat het afschaffen van de doorsneesystematiek in combinatie met de voordelen van het invaren per saldo voor bepaalde groepen deelnemers zou kunnen leiden tot een achteruitgang in het te bereiken pensioen voor deelnemers.

De door ons geformuleerde doelstellingen zijn te verdelen in twee categorieën: doelstellingen die toezien op het recht doen aan toezeggingen uit het verleden onder de huidige pensioenregeling en doelstellingen die toezien op het borgen van de kwaliteit van de pensioenregeling naar de toekomst.

De haalbaarheid van deze doelen is afhankelijk van de dekkingsgraad op het moment van invaren.

De dekkinggraad op het moment van invaren is onzeker en zeer waarschijnlijk zullen om die reden ook niet alle doelen volledig gerealiseerd kunnen worden. Het is dan ook nadrukkelijk geen vereiste om alle doelen volledig te realiseren om toch een evenwichtige transitie te kunnen bereiken. Wel is het van belang om deze doelen te prioriteren, omdat deze prioritering helpt bij het verdelen van het vermogen over de verschillende potjes bij verschillende dekkinggraden. Om tot een prioritering van de verschillende doelen te komen, hebben we gekeken naar het belang van iedere doelstelling voor de verschillende deelnemersgroepen, zoals actieven, slapers en gepensioneerden.

Dit belang hebben we vervolgens afgewogen tegen de risicodraagkracht en het handelingsperspectief van deze doelgroepen. Een actieve deelnemer kan bijvoorbeeld meer risico dragen dan een gepensioneerde. De gepensioneerde is namelijk nu afhankelijk van zijn of haar pensioeninkomen, terwijl een actieve deelnemer pas later van zijn pensioen afhankelijk wordt. Deze actieve deelnemer heeft wellicht meerdere opties om gedurende die tijd toch extra geld voor later opzij te zetten als dat nodig blijkt te zijn.

Op volgorde van prioritering hebben cao-partijen de volgende invaardoorstellingen vastgesteld:

Invaardoorstellingen:

1. Ten minste gelijke uitkeringen. Gepensioneerden en andere uitkeringsgerechtigden ontvangen ten minste evenveel pensioen voor en na transitie.
2. Ten minste een gelijk verwacht pensioen. Actieven en slapers ontvangen ten minste een gelijk verwacht pensioen voor en na transitie.
3. Voorkomen van toekomstige verlagingen. Via aanvullingen vanuit de solidariteitsreserve kunnen uitkeringen in de toekomst beschermd worden tegen verlagingen.
4. Het verhogen van de individuele pensioenvermogens en uitkeringen. Bij voldoende hoge dekkinggraad kan ook impliciet of expliciet aandacht worden gevraagd voor (een deel van) de toeslagachterstand.

Of deze doelstellingen allemaal gehaald zullen worden, hangt af van de financiële positie van bpfWaterbouw op de transitiedatum (1 januari 2027). Als er meer geld in het pensioenfonds zit dan nodig is om de doelstellingen 1 t/m 3 te bereiken, dan wordt het surplus verdeeld onder alle (gewezen) deelnemers en gepensioneerden (doelstelling 4).

De prioritering van de invaardoelstellingen wordt hieronder kort toegelicht:

Prioriteit	Invaardoelstelling	Argumentatie
n.v.t.	Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	Wettelijk
n.v.t.	Operationele reserve (OR)	Wettelijk
1.	Ten minste gelijke uitkeringen	Cao-partijen hebben als uitgangspunt dat in principe niemand er bij de transitie op achteruit mag gaan. Het handhaven van de lopende uitkeringen op ten minste het huidige niveau wordt daarom als ondergrens gezien.
2.	Ten minste een gelijk verwacht pensioen	Het uitgangspunt dat niemand er in principe op achteruit gaat na de transitie betekent voor de actieven en de slapers een ten minste gelijk verwacht pensioen. In prioriteit staat dit lager dan "gelijke uitkeringen" omdat actieven en slapers per saldo meer handelingsperspectief hebben. Afschaffen doorsneesystematiek leidt tot een achteruitgang in het te bereiken pensioen van met name de oudere actieve deelnemers. Het invaren van opgebouwde pensioenaanspraken naar de nieuwe regeling kan de achteruitgang dempen respectievelijk (bijna) volledig tenietdoen (de 'dubbele transitie').
3.	Voorkomen van toekomstige verlagingen	In het nieuwe stelsel werken financiële schokken sneller door in de uitkeringen van gepensioneerden. Cao-partijen hechten een grote waarde aan stabiele pensioenen. Via de solidariteitsreserve kan hier invulling aan gegeven worden. Dit doel ziet toe op zekerheid naar de toekomst en komt daarom in prioriteit na het voorzien in de toezeggingen uit het verleden (prioriteit 1. en 2.).
4.	Het verhogen van de individuele pensioenvermogens en uitkeringen	Nadat de drie bovenstaande invaardoelstellingen zijn behaald kan bij voldoende hoge dekkingsgraad bij invaren een surplus resteren. Cao-partijen vinden bij de aanwending van dit surplus dat ook aandacht moet worden besteed aan een eventueel aanwezige toelagachterstand met in achtneming van de fiscale spelregels t.a.v. de eventuele toekenning

Opmerkingen:

De volgorde in bovenstaande prioritering is geen absoluut gegeven en is sterk afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad bij invaren. Cao-partijen realiseren zich dat de huidige dekkingsgraad (december 2023 136,5%, na aanpassing grondslagen 135%) het mogelijk maakt om alle doelstellingen bij de transitie te realiseren.

Bij een (veel) lagere dekkingsgraad zullen voorrangregels moeten worden afgesproken om ook bij een lagere dekkingsgraad toch een zeker en stabiel pensioen te kunnen bieden.

5.3 Maatstaven

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de invaarddoelstellingen aan de hand van de volgende maatstaven:

1. Beperken kortingskans in de eerste jaren na transitie ('goede start');
2. Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer';
3. Netto profijt.

De bovenstaande doelstellingen en maatstaven worden getoond in volgorde van prioriteit.

Cao-partijen zijn zich ervan bewust dat toetsing op basis van 2. en 3., conform regel- en wetgeving, is voorgeschreven.

Beperken kortingskans in de eerste jaren na transitie ('goede start')

Een 'goede start' is essentieel voor het draagvlak. De focus ligt hier op de kortingskans van de pensioenuitkeringen in de eerste jaren na transitie.

Ook het initieel vullen van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen van bpfWaterbouw is daarvoor een randvoorwaarde.

Cao-partijen onderkennen het belang van deze aanvullende maatstaf en met bpfWaterbouw zijn cao-partijen het eens dat deze aanvullende maatstaf zal kunnen bijdragen aan een groter draagvlak voor de nieuwe pensioenregeling hetgeen voor het welslagen van de transitie als cruciaal wordt bestempeld.

Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer'

Deze maatstaf geeft inzicht in de verwachtingen naar de toekomst toe en geeft een indicatie van de daadwerkelijk te ontvangen pensioenuitkering.

Netto-profijt

Netto-profijt is het verschil in marktwaarde van toekomstige pensioenuitkeringen en de toekomstige premie-inleg. Het is daarmee een maatstaf om de waarde van de pensioenregeling voor een deelnemer inzichtelijk te maken. De wijziging in netto-profijt vergelijkt de waarde van de nieuwe pensioenregeling ten opzichte van voortzetting van de huidige pensioenregeling. Deze maatstaf geeft inzicht in de waarde van de pensioenregeling vandaag de dag.

Cao-partijen hebben bij de kwantitatieve beoordeling van de algehele evenwichtigheid een zwaarder gewicht toegekend aan de wijziging in het verwachte pensioen in slecht weer, pensioen in verwacht weer en bij goed weer. Deze maatstaf komt in grote lijnen overeen met hetgeen via de uniforme pensioenoverzichten gecommuniceerd zal worden aan deelnemers. Daarnaast achten cao-partijen deze maatstaf begrijpelijker. Voor de verwachtingsmaatstaf is ons streven dat deze voor iedereen ten minste groter is dan 0% in de mediaan. Dat wil zeggen dat naar verwachting niemand in zijn pensioen er op achteruit gaat. Daarbij kunnen cao-partijen niet garanderen dat er geen specifieke gevallen kunnen optreden waar dit streven helaas niet gerealiseerd wordt, maar per leeftijdscohort van 5 jaar zal deze verwachtingsmaatstaf wel behaald moeten worden. Dit laatste is door bpfWaterbouw getoetst en bevestigd.

Aan de uitkomst van het netto-profijt wordt door de cao-partijen een minder zwaargewicht toegekend. De uitkomsten van deze maatstaf zijn zeer gevoelig voor het gekozen model en de ijkdatum waarop het model geschat wordt. Daarbij is er onvoldoende marktdata beschikbaar om deze modellen goed te kunnen kalibreren voor de lange horizon die nodig is in onze analyses. De uitkomst kent daardoor een grote mate van onzekerheid.

5.4 Invaren

Afspraak:

Cao-partijen verzoeken bpfWaterbouw op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling op basis van een interne collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet.

Toelichting:

Met invaren bedoelen cao-partijen het overbrengen van de opgebouwde pensioenaanspraken- en rechten naar het nieuwe pensioenstelsel. Hierdoor blijven oude en nieuwe pensioenaanspraken bij elkaar onder één pensioenregeling bij één en dezelfde pensioenuitvoerder. Invaren voorkomt daarmee dat er naar de toekomst toe twee pensioenregelingen in het leven gehouden moeten worden, wat tot meer complexiteit en kosten zou leiden. Cao-partijen doen een verzoek tot invaren aan het bestuur van bpfWaterbouw. Het bestuur van bpfWaterbouw beoordeelt vervolgens zelfstandig de evenwichtigheid van het verzoek tot invaren.

Argumentatie vóór invaren

De Wtp schrijft voor dat invaren de default is tenzij invaren tot een onevenredig nadeel zou leiden voor een bepaalde groep belanghebbenden. Cao-partijen zien geen bezwaren tegen invaren. Cao-partijen onderkennen de volgende voordelen van het invaren:

- a. De in te varen aanspraken profiteren van de voordelen van het nieuwe contract met kleinere buffers. Het eventuele vrijvallen van buffers maakt het mogelijk om de solidariteitsreserve initieel te vullen of pensioenen bij invaren te verhogen. Zodoende kan juist als gevolg van invaren een goed en stabiel pensioen worden gewaarborgd naar de toekomst.
- b. Invaren draagt bij aan het solidaire karakter van de pensioenregeling. Als gevolg van invaren blijft de solidariteit tussen deelnemers- en leeftijdsgroepen, zoals deze er ook nu al is, behouden.
- c. Om risicodeling binnen bpfWaterbouw mogelijk te maken c.q. te behouden, is het van essentieel belang om geen schot te plaatsen tussen de bestaande en nieuwe pensioenopbouw. Op die manier kunnen we borgen dat positieve en negatieve schokken door (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden kunnen worden gedeeld.
- d. Na invaren hoeven we over maar één pensioenregeling te communiceren en uit te voeren. Dat is voor iedereen inzichtelijker en beter uitlegbaar. Dit vergemakkelijkt de communicatie vanuit bpfWaterbouw over de inhoud van de pensioenregeling en de ontwikkeling van de pensioenaanspraken en -rechten. En het maakt de uitvoering van de pensioenregeling beter uitvoerbaar en resulteert daardoor ook in lagere kosten.
- e. Invaren maakt het mogelijk dat één toezichtkader van toepassing is. Dit voorkomt dat bij een toekomstige financiële schok twee verschillende toezichtkaders moeten worden toegepast. Het naast elkaar toepassen van twee toezichtkaders binnen bpfWaterbouw zou leiden tot complexe pensioenuitvoering en niet goed uit te leggen maatregelen.

Keuze invaarmoment 1 januari 2027

Wettelijke bezien moet de transitie door bpfWaterbouw uiterlijk 1 januari 2028 zijn afgerond. Er is nu afgesproken dat wordt gestreefd naar invaren per 1 januari 2027.

Methode van invaren

Wettelijk zijn er twee methodes vastgesteld die ten grondslag kunnen liggen aan de verdeling van het fondsvermogen bij invaren, namelijk de standaardmethode en de VBA-

methode. Vanuit de wet bezien, besluit het bestuur van bpfWaterbouw welke invaarmethode toegepast wordt.

VBA-methode

De VBA-methode is een econometrische methode om pensioenaanspraken te waarderen. De VBA-methode betreft een complexe berekening die geschikt is om onzekere elementen uit een pensioenregeling te waarderen. Zo kan een pensioenaanspraak in de toekomst geïndexeerd worden als het economisch goed gaat, maar deze kan ook gekort worden als het juist slecht gaat. De economische waarde van deze pensioenaanspraak is daardoor niet per definitie gelijk aan de boekwaarde van deze aanspraak.

De VBA-methode stelt ons in staat om de economische waarde te berekenen waarbij alle fonds specifieke karakteristieken mee worden gewogen in deze waardering. Het nadeel van de methode is de grote afhankelijkheid van de kwaliteit van het gebruikte econometrische model, waarbij de modelonzekerheid groter wordt naarmate de te waarderen uitkeringen verder in de toekomst liggen. Daarbij geldt ook dat verschillende modellen tot verschillende uitkomsten leiden.

Standaardmethode

De standaardmethode is wettelijk de default methode en is relatief een stuk eenvoudiger qua berekening. Wel is deze methode ook generalistischer en is er dus minder maatwerk mogelijk. De standaardmethode benadert de verhoog- en verlaagregels van het huidig financieel toetsingskader door het dekkingstekort of overschot te verdelen over de deelnemers door fictief de pensioenaanspraak gespreid over meerdere jaren te korten of indexeren met een gelijkblijvend percentage. Daarbij is de default en tevens maximale spreidingstermijn 10 jaar, maar daar kan onderbouwd van worden afgeweken. Cao-partijen hebben een voorkeur voor de standaardmethode en zien die graag toegepast worden met een spreidingstermijn van 1 jaar, aangezien dit beter aansluit bij wat cao-partijen als evenwichtig wordt beschouwd. Ouderen deelnemers zouden anders evenredig minder van een generieke verhoging van de pensioenvermogens toebedeeld krijgen dan jongere deelnemers. Dit terwijl zij over het algemeen langer aan het pensioenfonds verbonden zijn.

Ondanks dat de standaardmethode minder maatwerk biedt, biedt de standaardmethode wel de ruimte om vermogen gericht toe te delen aan de fonds specifieke invaardoelstellingen.

Doordat iedereen, conform regel- en wetgeving, minimaal 95% van de standaardregel ontvangt, zal dit bij verschillende dekkinggraden tot een verschillende mate van realisatie van de verschillende doelen leiden. Het behalen van doelen, voor zover dit niet resulteert uit 95% van de standaardregel, zal moeten voortkomen uit 5% beschikbare ruimte om van de standaardregel af te wijken.

Hierdoor is het beschikbare budget beperkt. Op basis van de invaardoelstellingen en prioritering is gezocht naar een verdeling die zo goed mogelijk aansluit op de invaardoelstellingen en die past binnen de wet.

Met dit als vertrekpunt kan de gewenste evenwichtigheid worden bereikt door de deelnemers tot en met 64 jaar 3%-punt extra verhoging bij invaren toe te kennen en vanaf 68 jaar 5%-punt minder toe te kennen. Tussen 64 jaar en 68 jaar vindt vervolgens lineaire interpolatie plaats.

Het geheel leidt per saldo tot een eenvoudige toedelingsmethodiek die de uitkomsten van de dubbele transitie meer in evenwicht brengen. Naar de mening van cao-partijen is bij een startdekkinggraad van 136,5% ook geen compensatie noodzakelijk omdat in de mediaan iedereen er naar verwachting op vooruit zal gaan.

5.5 Compensatie

Algemeen

Met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel komt er ook een einde aan de zogenoemde 'doorsneesystematiek'. In de huidige pensioenregeling met een uniforme premie en uniforme pensioenopbouw betalen jongeren – door het verschil in beleggingshorizon – nu nog te veel voor hun pensioen en ouderen te weinig. Deze impliciete subsidiëring van ouderen door jongeren vervalt met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Cao-partijen realiseren zich dat dit vraagstuk in de transitie aandacht behoeft.

Echter door de overstap naar het nieuwe contract kan het beleggingsbeleid beter worden afgestemd op de leeftijd van de deelnemer; er kan met meer risico worden belegd en meer risico leidt naar verwachting tot meer rendement en meer pensioenaanpassingen. De bestaande opbouw van de deelnemer kan sneller groeien, waardoor zijn pensioenperspectief verbetert t.o.v. het huidige pensioenstelsel.

Ergo de achteruitgang door afschaffing doorsneepremie wordt in vele situaties geheel of gedeeltelijk gedempt door de voordelen van het nieuwe pensioenstelsel.

Dit wordt ook wel de 'dubbele transitie' genoemd.

De 'dubbele transitie' bestaat uit tegengestelde herverdelingen. Maar deze herverdelingen heffen elkaar niet precies op. Voor de meeste pensioenfondsen geldt dat de 'dubbele transitie' voor pensioengerechtigden tot een plus leidt ende kuil (afschaffing van de doorsneepremie) voor de middengroep minder diep wordt, maar meestal niet volledig wordt gedempt.

Deze uitkomsten zijn echter wel afhankelijk van fondsspecifieke omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de bestandssamenstelling, de financiële positie van het pensioenfonds en de invulling van het nieuwe contract.

Het is vervolgens aan cao-partijen om te bezien of er per saldo, op basis van de 'dubbele transitie' nog deelnemers er op achteruit gaan om vervolgens daarover nadere afspraken te maken hoe hier mee om te gaan.

Analyses maken duidelijk dat, mede door de sterke financiële positie (de doorrekeningen zijn gemaakt bij een dekkingsgraad van 136,5%), er nagenoeg geen deelnemers zijn die er op basis van de 'dubbele transitie' qua verwacht pensioen op achteruit zullen gaan. Slechts 1,5% van de deelnemers, 42 in zijn totaliteit, gaan er op achteruit. Dit zijn allemaal oudere deelnemers die nauwelijks pensioen hebben opgebouwd bij bpfWaterbouw. Tegen deze achtergrond zijn cao-partijen van mening dat 1,5% valt binnen de marge van een streven dat niemand er op achteruit zal gaan.

Afspraak:

Cao-partijen spreken het uitgangspunt af dat deelnemers die nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneesystematiek adequaat moeten worden gecompenseerd. Of en in welke mate compensatie nodig is wordt beoordeeld op basis van de 'dubbele transitie'.

Gelet op de zeer beperkte groep deelnemers die nadeel ondervindt besluiten cao-partijen bij een startdekkingsgraad van 136,5%, afgezien van de herverdeling van 3% en 5%, geen compensatie te verstrekken.

Toelichting:

Cao-partijen hebben bpfWaterbouw verzocht om op basis van bovenstaande uitgangspunten berekeningen te maken. In hoofdstuk 6 wordt hier cijfermatig verder op ingegaan.

5.6 Initiële vulling solidariteitsreserve

Cao-partijen hebben bpfWaterbouw verzocht om de solidariteitsreserve bij de start te vullen met een gedeelte van het fondsvermogen van bpfWaterbouw op transitiedatum, dat niet zal worden gebruikt ter dekking van de individuele pensioenvermogens en de wettelijk voorgeschreven reserves.

De solidariteitsreserve bedraagt bij de start 3%.

De gewenste 3% solidariteitsreserve is mede afhankelijk van de dekkingsgraad op moment van transitie. In de volgende paragraaf wordt stilgestaan welke prioriteringsregels gelden.

5.7 Voorrangsregels

Cao-partijen hebben samen met bpfWaterbouw verschillende financiële en economische scenario's verkend waarbij dit transitieplan volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden toegepast waarbij de kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven en de daarbij geldende voorrangsregels gehandhaafd kunnen blijven.

Afspraak:

- Cao-partijen verzoeken het pensioenfonds de navolgende afspraak over het omzetten van opgebouwd pensioen (invaren) en aanwending van het fondsvermogen nader uit te werken en na besluitvorming uit te voeren.
- BpfWaterbouw zal op transitiedatum een overdrachtswaarde per individu vaststellen. Daarbij wordt de wettelijke standaardregel als uitgangspunt genomen. Iedereen ontvangt minimaal de aangehouden technische voorziening als overdrachtswaarde in het persoonlijk pensioenvermogen.
- Daarnaast doen cao-partijen het verzoek om een deel van het fondsvermogen van bpfWaterbouw op transitiedatum toe te kennen aan de individuele pensioenvermogens.

Welk deel van het fondsvermogen van bpfWaterbouw hiervoor beschikbaar is, is allereerst afhankelijk van de hoogte van de actuele dekkingsgraad van bpfWaterbouw op transitiedatum. Ten tweede is dit afhankelijk welk deel van het fondsvermogen van bpfWaterbouw resteert. BpfWaterbouw heeft dit nader geanalyseerd en komt met het volgende advies wat door cao-partijen is overgenomen

1. Een wettelijk vereist eigen vermogen: gelijk aan 1% van het fondsvermogen van bpfWaterbouw;
2. Een wettelijk vereiste ROK (operationele risicoreserve), gelijk aan 1% van het fondsvermogen van bpfWaterbouw alsmede een RIS (risicodelingsreserve) ten behoeve van de dekking van arbeidsongeschiktheids- en nabestaandenpensioenrisico's van 1% van het fondsvermogen
3. Een initiële vulling van de solidariteitsreserve, gelijk aan 3% van het fondsvermogen van bpfWaterbouw;
4. Vanaf een dekkingsgraad van 106,4% kan een deel van het fondsvermogen van bpfWaterbouw worden gebruikt voor een eventuele compensatie als gevolg van het afschaffen van de doorsneesystematiek, het toekennen (van een deel) van de toeslagachterstand en het generiek verhogen van de individuele pensioenvermogens.
5. Cao-partijen zijn van mening dat vanaf een dekkingsgraad van 123% geen nadere besluitvorming meer nodig is. Naar de mening van cao-partijen wordt dan in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen en de daarbij behorende voorrangsregels. Onder deze dekkingsgraad zullen cao-partijen in overleg treden hoe in voorkomende situaties te handelen.

Cao-partijen realiseren zich dat de dekkinggraad grenzen waarop bovenstaande voorrangregels zijn uitgewerkt in de loop der tijd wellicht aanpassing behoeven indien bijvoorbeeld de rente snel stijgt of daalt. In het transitieplan is deze gevoeligheid mede in ogenschouw genomen (zie hoofdstuk 6).

Tabel 1: Voorrangregels bij verschillende invaardekkinggraden (tussen haakjes percentage van het vermogen)

% DG-punt (tussen haakjes % vermogen)												
Dekkingsgraad	MVEV		ROK+RIS		Solidariteitsreserve		Compensatie	Inhalen toosl. achterstand		Verhoging bij invaren		
123,0%	1,2%	(1,0%)	2,5%	(2,0%)	3,7%	(3,0%)	n.v.t.	9,4%	(7,6%)	6,3%	(5,1%)	
136,5%	1,4%	(1,0%)	2,7%	(2,0%)	4,1%	(3,0%)	n.v.t.	9,4%	(6,8%)	19,0%	(13,9%)	
150,0%	1,5%	(1,0%)	3,0%	(2,0%)	4,5%	(3,0%)	n.v.t.	9,4%	(6,2%)	31,7%	(21,1%)	

De verhoging bij invaren (in % DG-punt) is voor gepensioneerden 5% lager en voor actieven/slapers 3% hoger

6. Effecten en verantwoording transitie-effecten nieuwe pensioenregeling

6.1 Maatstaven

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten (transitie-effecten) zijn berekend aan de hand van de volgende maatstaven:

1. Beperken kortingskans eerste jaren na transitie (“goede start”).
2. Verwachte pensioenuitkering in ‘slecht weer’, de ‘mediaan’ en ‘goed weer’.
3. Netto profijt.

1. Beperken kortingskans eerste jaren na transitie (“goede start”)

Cao-partijen en bpfWaterbouw willen bij de beoordeling van evenwichtigheid, naast de wettelijk voorgeschreven maatstaven, ook kijken naar een aanvullende maatstaf. Een “goede” start is essentieel voor het draagvlak. De focus ligt hier op de kortingskans van de pensioenuitkeringen in de eerste vijf jaren na transitie. Ook het initieel vullen van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen van bpfWaterbouw is daarvoor een randvoorwaarde.

2. Pensioenuitkering in ‘slecht weer’, de ‘mediaan’ en ‘goed weer’

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn tevens berekend op basis van de verwachte pensioenuitkeringen in zogenoemd ‘slecht weer’, de ‘mediaan’ en ‘goed weer’. Voor iedere onderscheiden deelnemersgroep is, indien van toepassing per leeftijd, in kaart gebracht wat de effecten, zowel kwalitatief als kwantitatief, van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling zijn.

3. Netto profijt

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn daarnaast berekend met behulp van het zogenoemde netto profijt effect. Hiertoe is het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten afgezet tegen het ongewijzigd voortzetten van de huidige pensioenregeling. Hierbij is het netto profijt gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg. Het netto profijt effect is dan het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en de huidige regeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen van de huidige pensioenregeling.

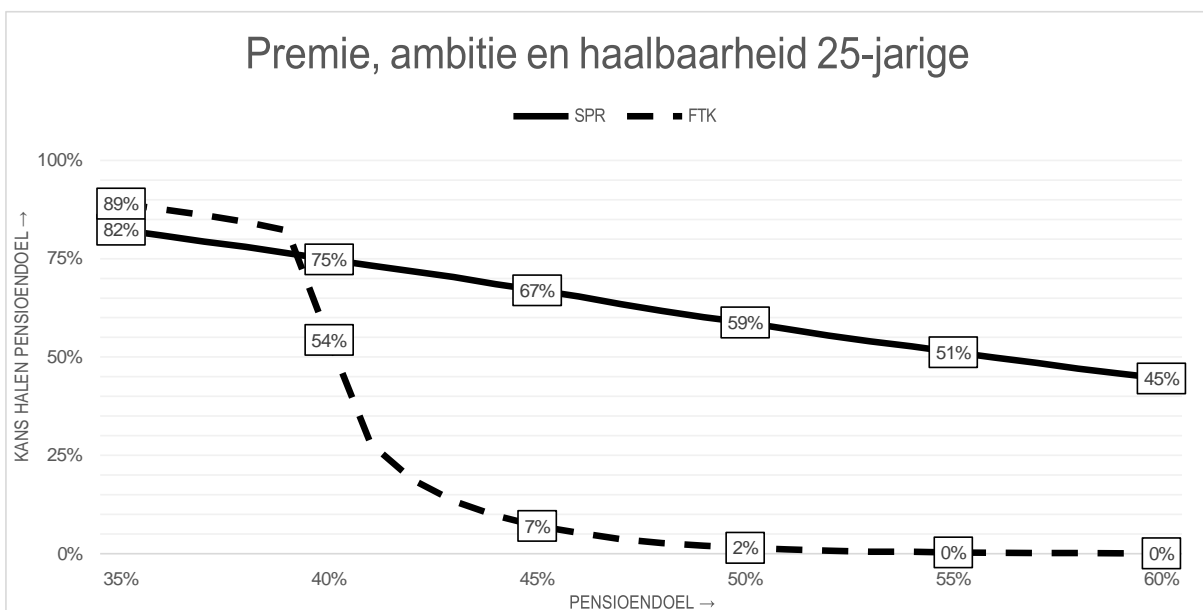
6.2 Toetsing pensioendoelstelling

Gegeven de beschikbare premie en het gewenste risico wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk pensioen voor alle generaties. In de huidige pensioenregeling is sprake van een pensioendoelstelling die voor een 25-jarige deelnemer bij 43 deelnemersjaren en een volledige deelname een pensioendoel van 40% van de laatste pensioengrondslag impliceert die met een kans van tenminste 54% wordt behaald. Ook voor de nieuwe pensioenregeling hebben cao-partijen een vergelijkbare pensioendoelstelling afgesproken.

Cao-partijen hebben bpfWaterbouw verzocht deze pensioendoelstelling op haalbaarheid te toetsen. Er zijn verschillende berekeningen gemaakt waarbij voor SPR een lifecycle is gehanteerd die op collectief niveau aansluit bij de uitkomsten van het risicobereidheidsonderzoek.

De resultaten laten zien dat de pensioendoelstelling op basis van de DNB scenario'set 2024Q1 ruimschoots haalbaar is. In de onderstaande grafiek waarbij bij aanvang geen surplus aanwezig is om als generieke verhoging te worden toegekend is de kans op het halen van de pensioendoelstelling in de nieuwe pensioenregeling 75%. Deze kans ligt aanmerkelijk hoger dan de 54% in de huidige pensioenregeling. Cao-partijen trekken uit de diverse berekeningsresultaten de conclusie dat voor een 25-jarige die op 68-jarige leeftijd met pensioen gaat de gedefinieerde pensioendoelstelling bij ongewijzigd premiebeleid in heel veel scenario's met een grotere kans kan worden bereikt dan in de voortzetting van de huidige pensioenregeling binnen het FTK.

Grafiek 1: Pensioendoelstelling versus haalbaarheidskans (uitkomsten gebaseerd op de DNB scenario'set 2024Q1)

Leeswijzer: Pensioendoel is het verwachte pensioen (excl. AOW) als percentage van de laatste pensioengrondslag

6.3 Ondergrenzen en bandbreedtes

Cao-partijen vinden de verwachte pensioenuitkeringen in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' belangrijker dan de netto profijt uitkomsten. En binnen de verwachte pensioenuitkeringen wordt de meeste betekenis gehecht aan de uitkomsten in de mediaan.

Het streven daarbij is dat voor zowel actieven als slapers en gepensioneerden in de 'mediaan' geen verslechtering optreedt in vergelijking met de huidige pensioenregeling.

Onderstaande grenzen onderschrijven dat uitgangspunt.

Tabel 2: Ondergrenzen en bandbreedtes

Bandbreedtes verandering in pensioenverwachting** – mediaan*			
Status	Leeftijd	Ondergrens	Bovengrens
Actieven	20-24	20%	60%
	25-29	20%	60%
	30-34	10%	50%
	35-39	10%	50%
	40-44	0%	40%
	45-49	0%	40%
	50-54	0%	40%
	55-59	0%	40%
	60-64	0%	40%
	65-67	0%	40%
Gepensioneerden	68-69	5%	40%
	70-74	5%	40%
	75-79	5%	40%
	80-84	5%	40%
	85-89	5%	40%
	90-94	5%	40%
	95-99	5%	40%
Slapers	20-24	20%	60%
	25-29	20%	60%
	30-34	10%	50%
	35-39	10%	50%
	40-44	0%	40%
	45-49	0%	40%
	50-54	0%	40%
	55-59	0%	40%
	60-64	0%	40%
	65-67	0%	40%

Bandbreedtes verandering in pensioenverwachting** – goed weer*

Status	Leeftijd	Ondergrens	Bovengrens
Actieven	20-24	100%	>100%
	25-29	100%	>100%
	30-34	100%	>100%
	35-39	100%	>100%
	40-44	100%	>100%
	45-49	80%	>100%
	50-54	60%	100%
	55-59	40%	80%
	60-64	30%	60%
Gepensioneerden	65-67	20%	40%
	68-69	5%	40%
	70-74	5%	40%
	75-79	5%	40%
	80-84	5%	40%
	85-89	5%	40%
	90-94	5%	40%
Slapers	95-99	5%	40%
	20-24	100%	>100%
	25-29	100%	>100%
	30-34	100%	>100%
	35-39	100%	>100%
	40-44	100%	>100%
	45-49	80%	>100%
	50-54	60%	100%
	55-59	40%	80%
60-64	30%	60%	
65-67	20%	40%	

Bandbreedtes verandering in pensioenverwachting** – slecht weer*

Status	Leeftijd	Ondergrens	Bovengrens
Actieven	20-24	-60%	-10%
	25-29	-60%	-10%
	30-34	-60%	-10%
	35-39	-60%	-10%
	40-44	-60%	-10%
	45-49	-60%	-10%
	50-54	-60%	-10%
	55-59	-60%	-10%
	60-64	-50%	0%
Gepensioneerden	65-67	-40%	20%
	68-69	5%	40%
	70-74	5%	40%
	75-79	5%	40%
	80-84	5%	40%
	85-89	5%	40%
	90-94	5%	40%
Slapers	95-99	5%	40%
	20-24	-60%	-10%
	25-29	-60%	-10%
	30-34	-60%	-10%
	35-39	-60%	-10%
	40-44	-60%	-10%
	45-49	-60%	-10%
	50-54	-60%	-10%
	55-59	-60%	-10%
60-64	-50%	0%	
65-67	-40%	20%	

Bandbreedtes verandering in netto profijt*

Status	Leeftijd	Ondergrens	Bovengrens
Actieven	20-24	-5%	+10%
	25-29	-5%	+10%
	30-34	-10%	+10%
	35-39	-15%	+10%
	40-44	-15%	+10%
	45-49	-15%	+10%
	50-54	-15%	+10%
	55-59	-15%	+10%
	60-64	-15%	+10%
	65-67	-10%	+10%
Gepensioneerden	68-69	-5%	+20%
	70-74	-5%	+20%
	75-79	0%	+20%
	80-84	0%	+20%
	85-89	0%	+20%
	90-94	0%	+20%
	95-99	0%	+20%
	Slapers	20-24	-10%
	25-29	-10%	n.v.t.
	30-34	-15%	n.v.t.
	35-39	-20%	n.v.t.
	40-44	-20%	n.v.t.
	45-49	-20%	n.v.t.
	50-54	-20%	n.v.t.
	55-59	-20%	n.v.t.
	60-64	-20%	n.v.t.
	65-67	-15%	n.v.t.

* De bandbreedtes gelden voor de gemiddelde deelnemer van deze leeftijdscohorten.

** De pensioenverwachting is de verwachte pensioenuitkering op de pensioendatum of de pensioenuitkering bij invaren.

6.4 Opzet en Inrichting solidariteitsreserve

Cao-partijen hebben samen met bpfWaterbouw diverse inrichtingsvarianten van de solidariteitsreserve onderzocht om inzicht te vergaren over de ontwikkeling van de hoogte van het pensioen, de mate van verhoging en verlaging van het (verwacht) pensioen en de kortingskansen. De uiteindelijk gekozen variant laat zich als volgt samenvatten:

- Bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt de solidariteitsreserve, indien mogelijk, vanuit het fondsvermogen van bpfWaterbouw gevuld tot 3% van het fondsvermogen.
- De solidariteitsreserve wordt gevuld met 10% van het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere uitkeringsgerechtigden met een maximum van 0,5%.
- Indien de solidariteitsreserve groter is dan 10% wordt het meerdere naar rato toegevoegd aan de gereserveerde persoonlijke pensioenvermogens van deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden; De solidariteitsreserve wordt (o.a.) ingezet om negatieve vermogens te voorkomen en het beperken van een verlaging van de uitkering in enig jaar ten opzichte van het jaar daarvoor.
- Financiële resultaten in de uitkeringsfase worden in beginsel gespreid over een periode van maximaal drie jaar. Bij inzet van de solidariteitsreserve wordt eerst een financieel resultaat gespreid. Daarna wordt, indien nodig, de solidariteitsreserve ingezet om een verlaging van de uitkering in dat jaar ten opzichte van het jaar daarvoor te voorkomen.

Onderstaand worden enige berekeningsresultaten getoond. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de DNB scenarioset 2024Q1 en uitgaande van een startdekkingsgraad op het transitie-moment van 136,5 en met inachtneming van de voorrangregels zoals weergegeven in paragraaf 5.5.

Tabel 3: Uitkomsten SPR en vergelijking met FTK op basis van DNB scenario'set 2024Q1

	SPR	FTK
25-jarige		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	55,8%	40,1%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	25,2%	30,4%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	74,8%	54,3%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	65,5%	58,7%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	25,6%	42,5%
35-jarige, veel pensioenopbouw		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	55,6%	44,8%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	25,7%	32,1%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	75,2%	83,0%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	65,6%	64,8%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	25,8%	43,1%
35-jarige, weinig pensioenopbouw		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	38,5%	31,2%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	20,0%	23,7%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	46,3%	0,2%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	45,2%	45,6%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	20,0 %	31,3%
55-jarige, veel pensioenopbouw		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	57,9%	55,1%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	32,1%	42,0%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	85,6%	97,5%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	66,8%	77,5%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	31,0%	50,7%
55-jarige, weinig pensioenopbouw		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	15,0%	14,4%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	10,4%	12,0%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	0,0%	0,0%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	17,3%	20,7%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	10,2%	14,2%
66-jarige		
Verwachte vervangingsratio op pensioendatum (mediaan)	49,9%	42,0%
Vervangingsratio slecht weer op pensioendatum (5e percentiel)	42,1%	40,8%
Kans vervangingsratio minimaal 40%	97,6%	99,2%
Verwachte vervangingsratio 15 jaar na pensioendatum (mediaan)	55,1%	65,0%
Vervangingsratio slecht weer 15 jaar na pensioendatum (5e percentiel)	41,3%	48,2%

Leeswijzer:

In bovenstaande tabel zijn voor een aantal maatmensen de uitkomsten, in de 'mediaan' en 'slecht weer' scenario, in de voorgenoemde solidaire premiereregeling (SPR) vergeleken met de uitkomsten in de huidige FTK-omgeving.

De vervangingsratio weerspiegelt de verhouding tussen het pensioen en de laatste pensioengrondslag op de pensioendatum (68 jaar).

Het algemene beeld is positief ten gunste van SPR. Dat geldt zeker als gekeken wordt naar de mediaan. In een 'slecht' weer scenario liggen de vervangingsratio's veelal wat lager omdat bij een startdekkingsgraad van 136,5% het FTK dan beter scoort.

Op de lange termijn (verwachte reële uitkering in het 15de jaar) zien we dat de aanvankelijke extra bijschrijving bij het invaren langzaam maar zeker wordt ingelopen. De toeslagcapaciteit van de huidige regeling binnen het FTK leidt bij een startdekkingsgraad van 136,5% naar verwachting per saldo tot hogere bijschrijvingen dan de te verwachten rendementsbijschrijvingen in het nieuwe contract.

Cao-partijen trekken de volgende conclusies uit de diverse berekeningsresultaten:

- **Voldoende hoog pensioen in de opbouwfase.** Het verwachte pensioen is voor alle actieve deelnemers hoger dan onder het FTK.
- **Stabiele pensioenverwachting** (oudere deelnemer): door de voortijdige afname van de blootstelling naar overrendement vanaf 64 jaar wordt de pensioenverwachting minder onzeker.
- **Stabiel pensioen en kans op verlagingen beperken (gepensioneerden)**
De kans op verlaging zie ook paragraaf 6.5, wordt aanzienlijk beperkt zodat de conclusie gerechtvaardigd lijkt dat de solidariteitsreserve doet wat ze moet doen.

6.5 Beperken kortingskans eerste jaren na transitie ('goede start')

Cao-partijen hebben de transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling getoetst op evenwichtigheid. Hiertoe zijn onder meer de effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten beoordeeld aan de hand van de maatstaf 'goede start' voor de eerste jaren na transitie.

Cao-partijen hebben kennisgenomen van het feit dat op basis van de DNB scenarioset 2024 Q1 de kans op minimaal één verlaging in de eerste vijf jaar na transitie aanzienlijk wordt verminderd.

Zo laat tabel 3 zien dat bij de DNB scenarioset 2024 Q1 de kans dat er in de 1e vijf jaar sprake is van minimaal één verlaging van de uitkering bij een startdekkingsgraad van 136,5% van 0,3%% daalt naar 0,02%.

Ook na de eerste 5 jaren ligt de kortingskans erg laag, de werking van de solidariteitsreserve zorgt hiervoor.

Voor cao-partners was dat de bevestiging dat de huidige gekozen opzet en inrichting van de solidariteitsreserve in lijn liggen met de gekozen transitiedoelstellingen en de daarbij behorende prioritering.

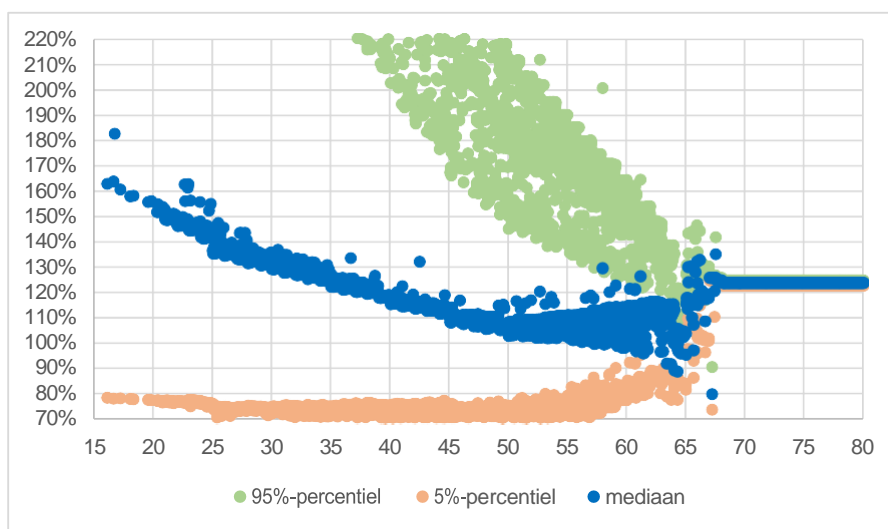
Tabel 4: Kortingskansen

Kortingskans	Huidig contract	Nieuw contract
Eerste 5 jaren	0,3%	0.02%
Na 5 jaar	2,6%	0,4%

6.6 Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer'

Bij deze toetsingsgrootheid wordt in eerste instantie voor de niet-gepensioneerden gekeken naar het verwachte reële pensioen op de pensioendatum. En dit alles in een 'goed weer', 'mediaan' en 'slecht weer' scenario. Voor gepensioneerden wordt gekeken naar het pensioen bij overgang naar de nieuwe regeling.

Grafiek 2: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkingsgraad van 136,5% (op de pensioendatum (actieven) en heden (gepensioneerden))

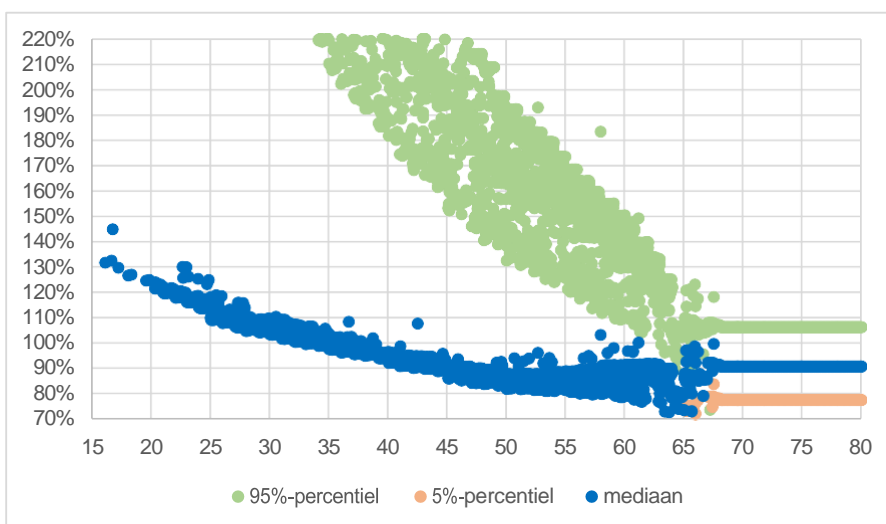
Leeswijzer:

- De blauwe stippen laten de uitkomsten zien waarbij het verwachte pensioen (mediaan uitkomst) onder SPR wordt gedeeld door het verwachte pensioen (mediaan uitkomst) onder FTK Dit geldt mutatis mutandis ook voor het 5%-percentiel en het 95%-percentiel

Wat opvalt is dat in de mediaan, de maatstaf waar cao-partijen met name naar kijken bijna iedereen erop vooruitgaan. Nadere inventarisatie leert dat van de bijna 2800 actieve deelnemers er ongeveer 1,5% (= 42) op achteruit gaan. Het betreft dan oudere deelnemers die allemaal heel weinig pensioen hebben opgebouwd bij BpfWaterbouw. Bij 'goed' weer zijn de uitkomsten voor alle actieven significant beter. De keerzijde is dat bij 'slecht' weer de resultaten ook veel minder zijn dan in het huidige contract.

Voor de gepensioneerden is duidelijk zichtbaar dat bij de start de pensioenen bij een invaardekkingsgraad van 136,5% aanzienlijk hoger liggen (zie ook de voorrangsregels uit paragraaf 5.7).

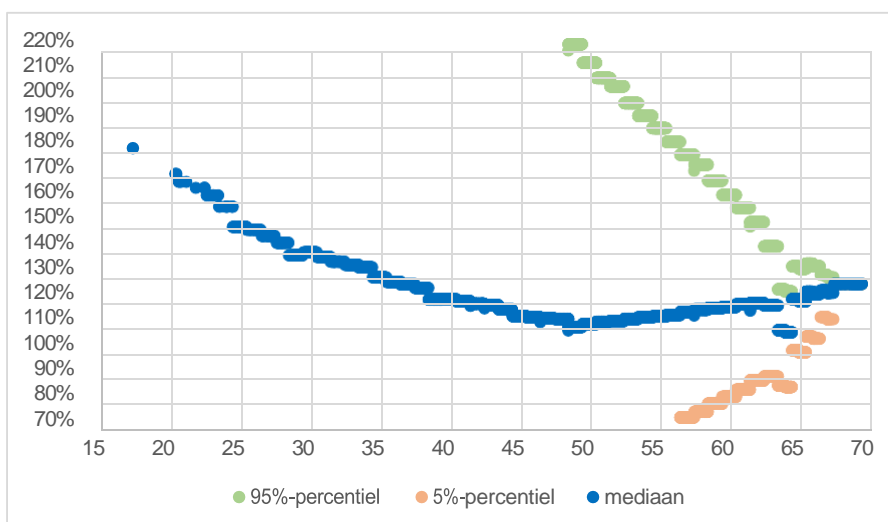
Grafiek 3: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 136,5% (15 jaar na de pensioendatum voor de actieven en na 15 jaar gerekend vanaf het heden voor de gepensioneerden).

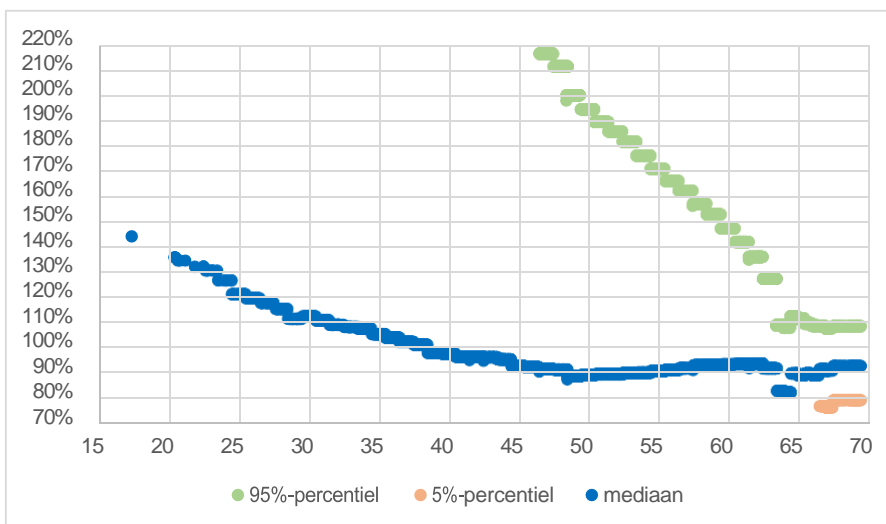
Het huidige contract laat bij een dekkinggraad van 136,5% een koopkrachtbeeld zien dat op jaarbasis beter is dan de te verwachten rendementsbijschrijvingen in het nieuwe contract. De aanvankelijke voorsprong (zie grafiek 3) wordt langzaam maar zeker ingelopen. Cao-partijen realiseren zich dat en vragen BpfWaterbouw nogmaals te kijken naar het beleggingsbeleid binnen de lifecycles.

Ook de gewezen deelnemers zijn geanalyseerd. Het beeld is consistent met het beeld van de actieven. Echter de gewezen deelnemers bouwen geen pensioen meer op.

Grafiek 4a: Verwachte pensioenuitkering voor de gewezen deelnemers in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 136,5% (op de pensioendatum).

Grafiek 4b: Verwachte pensioenuitkering voor de gewezen deelnemers in ‘slecht weer”, de ‘mediaan’ en ‘goed weer’ bij een dekkinggraad van 136,5% (na 15 jaar gerekend vanaf de pensioendatum).

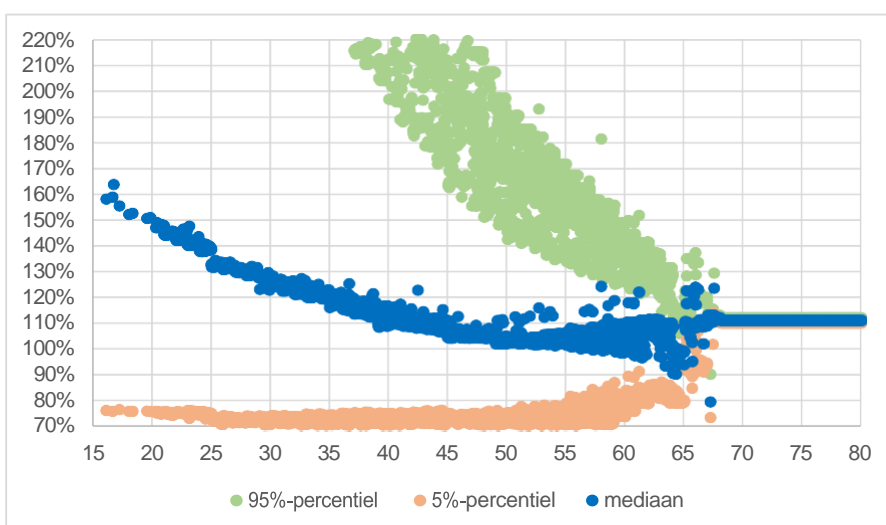

Gevoeligheidsanalyses

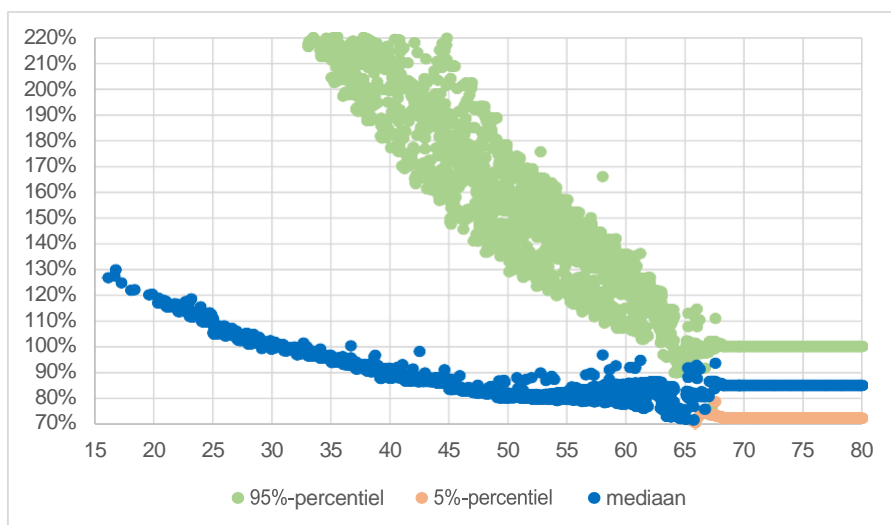
In onderstaande gevoeligheidsanalyse, die aansluit bij paragraaf 5.6, is zichtbaar hoe de verwachte pensioenen zich bij verschillende startdekkinggraden (123% en 150%) zich verhouden tot de uitkomsten onder de huidige regeling.

Ook bij lagere dekkinggraden toont zich een stabiel beeld zodat ook hier de financiële opzet (inclusief de voorrangregels) tot evenwichtige resultaten leidt. Bij een lagere dekkinggraad dan 123% is nader overleg tussen cao-partijen en bpfWaterbouw gewenst.

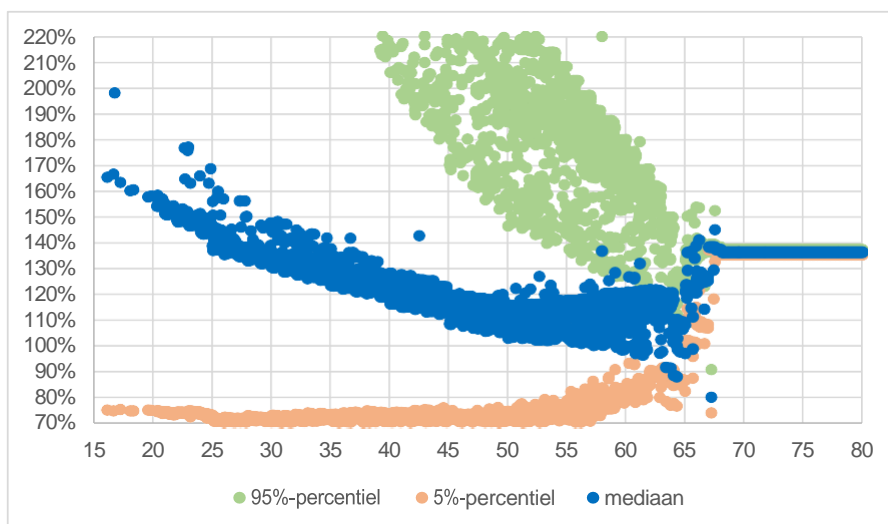
Grafiek 5a: Verwachte pensioenuitkering in ‘slecht weer”, de ‘mediaan’ en ‘goed weer’ bij een dekkinggraad van 123% (op de pensioendatum (actieven) en heden (gepensioneerden))

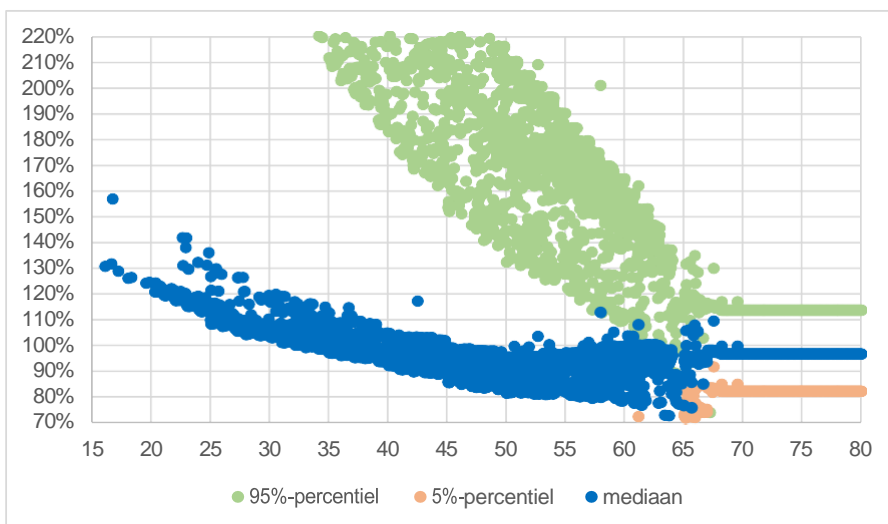
Grafiek 5b: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer", de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 123% (15 jaar na de pensioendatum voor de actieven en na 15 jaar gerekend vanaf het heden voor de gepensioneerden).

Grafiek 6a: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer", de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 150% (op de pensioendatum (actieven) en heden (gepensioneerden))

Grafiek 6b: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer", de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 150% (15 jaar na de pensioendatum voor de actieven en na 15 jaar gerekend vanaf het heden voor de gepensioneerden).

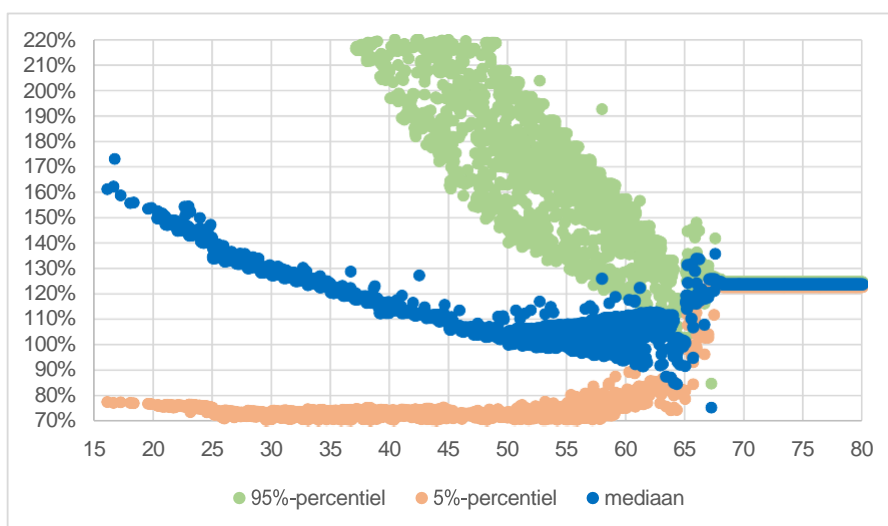

Bij een startdekkingsgraad van 123% neemt het aantal deelnemers dat er in de mediaan niet op vooruit gaat toe naar afgerond 3%. Bij dit percentage zijn Cao-partijen van mening dat nader overleg wenst is of alle afgesproken voorrangregels ook voor de situatie onder 123% onverkort gehandhaafd kunnen blijven.

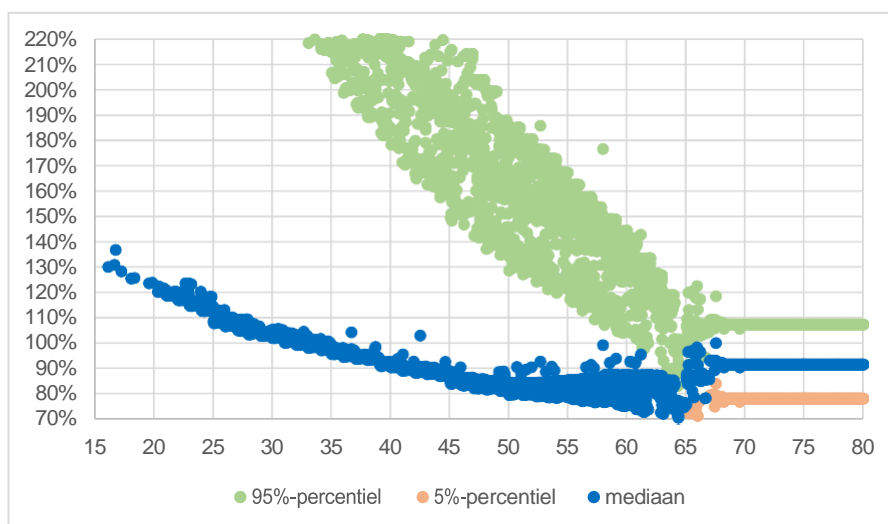
Cao-partijen realiseren zich dat de hoogte van de aanvangsrente en de hoogte van de startdekkingsgraad niet los van elkaar kunnen worden gezien. Bij een renteverhoging van 100 basispunten (grafiek 7) zijn de uitkomsten redelijk vergelijkbaar. De nieuwe regeling laat kleine dalingen zien t.o.v. de huidige regeling. Datzelfde geldt voor een rentestijging met 100 basispunten. Alleen bij een rentedaling is sprake van een lichte verbetering.

Per saldo wordt duidelijk dat voor alle deelnemers het beeld positief blijft en dat ook onder gewijzigde omstandigheden de conclusies gelijk blijven en er voor cao-partijen geen reden is om, op basis van deze gevoeligheidsanalyses, de uitgangspunten te herzien.

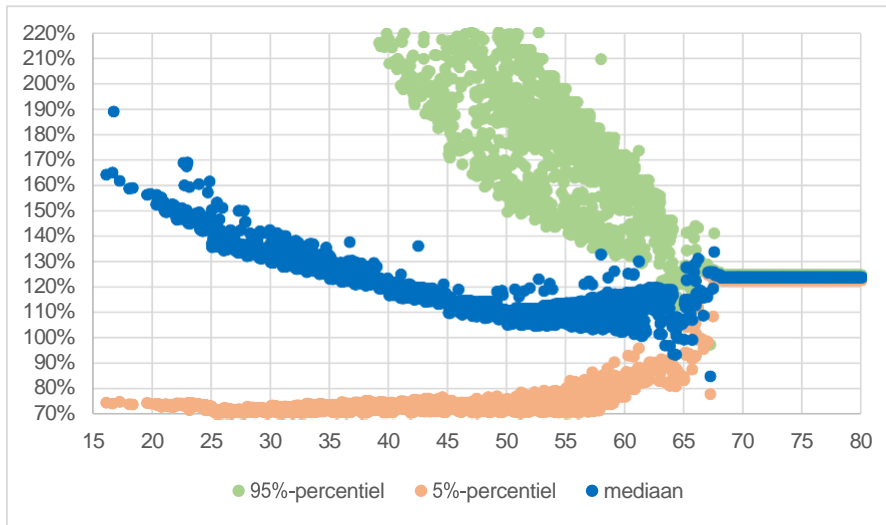
Grafiek 7a: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkingsgraad van 136,5% (op de pensioendatum (actieven) en heden (gepensioneerden) waarbij de rente 100 basispunten hoger ligt)

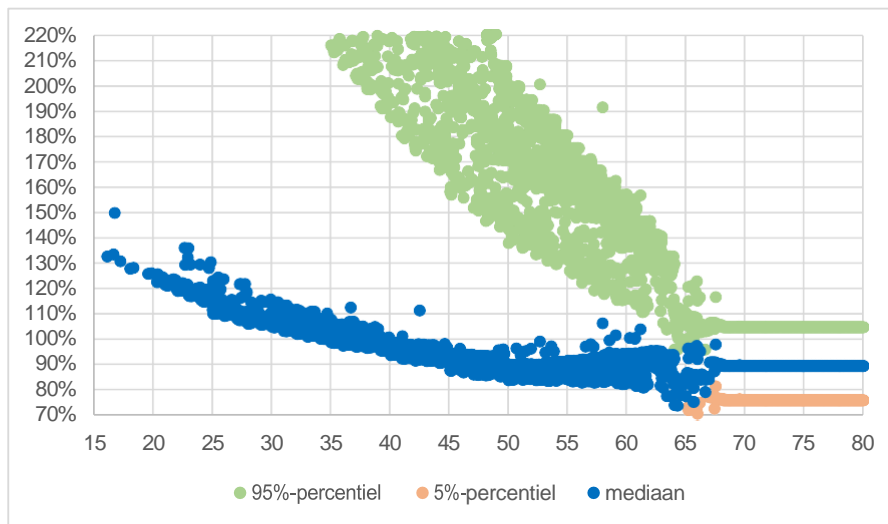
Grafiek 7b: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkingsgraad van 136,5% (15 jaar na de pensioendatum voor de actieven en na 15 jaar gerekend vanaf het heden voor de gepensioneerden waarbij de rente 100 basispunten hoger ligt)

Grafiek 8a: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer", de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 136,5% (op de pensioendatum (actieven) en heden (gepensioneerden) waarbij de rente 100 basispunten lager ligt)

Grafiek 8b: Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer", de 'mediaan' en 'goed weer' bij een dekkinggraad van 136,5% (15 jaar na de pensioendatum voor de actieven en na 15 jaar gerekend vanaf het heden voor de gepensioneerden waarbij de rente 100 basispunten lager ligt).

6.7 Netto profijt

Het netto profijt is het verschil tussen de waarde van de te verwachten pensioen-uitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg.

Netto profijt geeft daarmee een inclusieve waarde aan de (harde en zachte) toezeggingen van het pensioencontract. Het veronderstelt een compleet pensioencontract, waarbij ook het beleid van bpfWaterbouw bij extremere scenario's exact duidelijk is (bijvoorbeeld in geval van hoge en lage dekkingsgraden in het FTK). Het wordt berekend met behulp van een risiconeutrale scenario'set (Q set) die door DNB wordt gepubliceerd en is een verplicht onderdeel van het transitieplan.

Door de solidaire premieregeling te vergelijken met de huidige pensioenregeling in een FTK-omgeving kan de verandering in netto profijt voor iedere generatie worden berekend. Deze uitkomsten geven inzicht in de zogenaamde herverdeling die ontstaat als gevolg van de overgang van het pensioenstelsel.

Met bpfWaterbouw delen cao-partijen de mening dat de interpretatie van netto profijt uitkomsten met enige terughoudendheid moet worden uitgevoerd omdat de methodiek achter netto profijt complex is, erg afhankelijk is van de onderliggende scenario'set en impliciet veronderstelt dat de huidige pensioenregeling in een FTK-omgeving evenwichtig is hetgeen niet het geval hoeft te zijn.

Hieronder worden de resultaten getoond voor actieven, slapers en gepensioneerden in de voorgestelde solidaire premieregeling versus de huidige pensioenregeling in het FTK-kader

In algemene zin valt op dat met name de jongeren en de gepensioneerden er qua netto profijt op vooruitgaan. Per slot van rekening zijn daar de voordelen van risico versus rendement en het eerder kunnen uitdelen in combinatie met de werking van de solidariteitsreserve het duidelijkst zichtbaar.

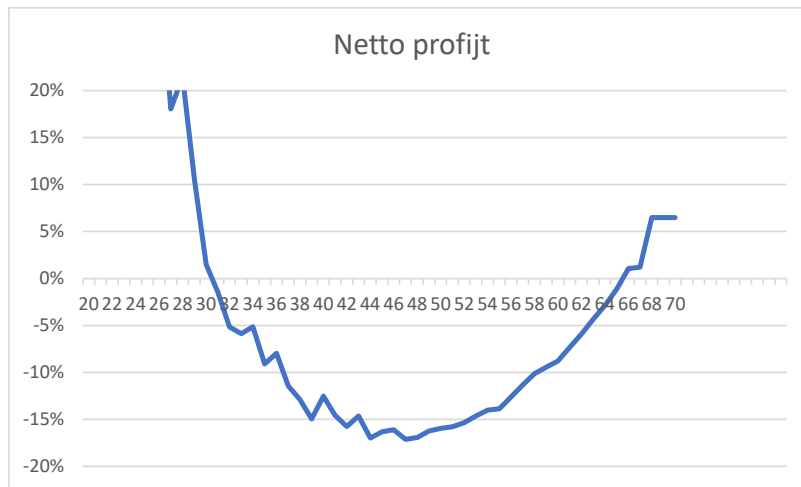
Op basis van de DNB risiconeutrale scenario'set 2023Q3 en een startdekkingsgraad van 136,5% in combinatie met de beschreven voorrangregels behorende bij een startdekkingsgraad van 136,5% zoals beschreven in hoofdstuk 5 kan de volgende grafiek worden afgeleid. Het netto profijt schommelt tussen een plus van 12% en een min van 12%.

Cao-partijen zijn van mening dat vanuit netto profijt gezien een evenwichtig beeld naar voren komt.

Grafiek 9: Netto profijt uitkomsten bij een startdekkingsgraad van 136,5% (actieven en gepensioneerden)

Grafiek 10: Netto profijt uitkomsten bij een startdekkingsgraad van 136,5% (slapers)

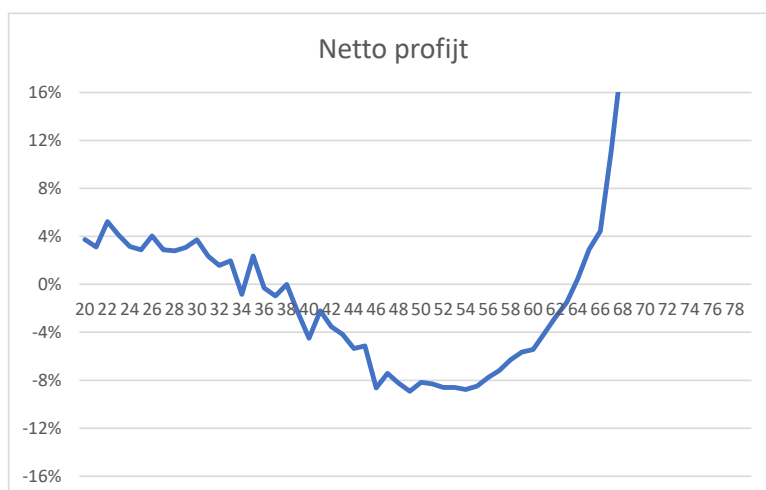
Cao-partijen zijn van mening dat vanuit netto profijt gezien een evenwichtig beeld naar voren komt. De (negatieve) resultaten voor slapers moeten hierbij genuanceerd worden: Het is mogelijk dat zij inmiddels elders pensioen opbouwen en daar als actieve de voordelen van invaren ondervinden.

Er heeft ook een verkenning plaatsgevonden als de invaardekkingsgraad geen 136,5% bedraagt maar hoger (150%) of lager is (123%).

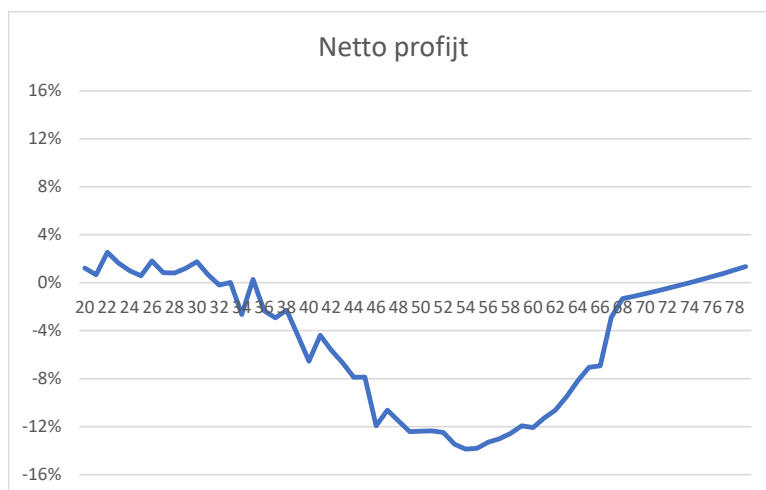
Bij een hogere dekkingsgraad (150%) verschuift de grafiek naar boven en is er vanaf 150% voor cao-partijen wel voldoende aanleiding om in termen van netto profijt de dialoog t.a.v. evenwichtigheid opnieuw te voeren.

Datzelfde geldt voor een lagere dekkingsgraad (123%) want dan verschuift de grafiek naar beneden.

Grafiek 11: Netto profijt uitkomsten bij een startdekkingsgraad van 150% (actieven en gepensioneerden)

Grafiek 12: Netto profijt uitkomsten bij een startdekkingsgraad van 123% (actieven en gepensioneerden)

7. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

Cao-partijen zijn van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe solidaire premiereregeling.

Cao-partijen hebben de volgende kwalitatieve doelstellingen hiertoe vastgesteld:

- De pensioenregeling vormt een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde met aandacht voor solidariteit en de verzorgingsgedachte. Waar mogelijk aansluiting bij de huidige pensioenregeling en de huidige ambitie.
- Stabiliteit en voorspelbaarheid van de uitkeringen wordt als belangrijk ervaren.
- Nadelige gevolgen van de overgang naar het nieuwe stelsel moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Hervreiding tussen generaties moet op voorhand beperkt blijven.

In de uitwerking van de solidaire premiereregeling constateren cao-partijen dat de voorgenomen transitie (inclusief de door bpfWaterbouw te nemen beleidsbeslissingen over invaren, compensatie, solidariteitsreserve, inhaaltoeslagen etc.) in voldoende mate beantwoordt aan deze kwalitatieve doelstellingen.

Daarnaast hebben cao-partijen kwantitatieve maatstaven in hun oordeelsvorming betrokken, zoals kortingskansen, verwachte pensioenuitkeringen en netto profijt.

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen in 'slecht weer', 'mediaan' en 'goed weer' constateren cao-partijen het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte reële pensioenuitkering op de pensioendatum onder de solidaire premiereregeling en de huidige pensioenregeling is in het 'mediaan' en het 'goed weer' scenario voor alle niet gepensioneerden bij een startdekkingsgraad van 136,5% (beduidend) groter dan 100%. Dat beeld verandert bij lagere dekkingsgraden hetgeen in een breder perspectief bezien verdedigbaar is.
- Voor gepensioneerden is in de solidaire premiereregeling bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden op het transitiemoment een verbetering te zien. Redenen zijn het eerder en meer verhogen van de ingegane uitkeringen dan in de huidige pensioenregeling en, bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van hoger dan 123%, het toekennen van het surplus dat bij aanvang van de solidaire premiereregeling wordt meegegeven.
- De verhouding tussen de verwachte reële pensioenuitkering in de solidaire premiereregeling en de huidige pensioenregeling is in het 'slecht weer' scenario in de meeste gevallen kleiner dan 100%, voor niet gepensioneerden bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden.
- In het 'slecht weer' scenario wordt de solidariteitsreserve effectief. De solidariteitsreserve dient namelijk vooral om bescherming te bieden tegen een verlaging van de ingegane uitkeringen ten opzichte van het voorgaande jaar en om het beperkt beschermen tegen negatieve rendementen. Met name jongeren dragen vanuit het overrendement, als is het beperkt, bij aan de structurele vulling van de solidariteitsreserve, terwijl zij zelf nog maar beperkt baat hebben van deze reserve.
- Cao-partijen constateren dat de uitkomsten voldoen aan de in hoofdstuk 6.3 gestelde ondergrenzen en bandbreedtes.

Berekeningen op basis van netto profijt tonen de door bpfWaterbouw te nemen beleidsbeslissingen en hun onderlinge samenhang en brengen de gevolgen daarvan voor de diverse generaties in termen van netto profijt in beeld.

De beleidsbeslissingen van toedeling van het vermogen bij invaren, toedeling voor compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek, de toedeling en initiële vulling van de solidariteitsreserve respectievelijk het rekening houden met inhaaltoeslagen zijn door bpfWaterbouw afzonderlijk en/of in samenhang op evenwichtigheid doorgerekend.

Cao-partijen realiseren zich dat netto profijt berekeningen complex en lastig uitlegbaar zijn. Daarbij komt dat de uitkomsten sterk gestuurd worden door de gebruikte DNB-scenarioset en de modellering van de pensioencontracten. Om deze reden worden de uitkomsten van netto profijt berekeningen alleen als toetsing gebruikt en niet voor vaststelling van beleid.

Cao-partijen hebben geconstateerd dat de uitkomsten van de uitgevoerde netto profijt berekeningen in de meeste doorrekeningen passen binnen de door cao-partijen geformuleerde ondergrenzen en bandbreedtes (hoofdstuk 6.3).

Belangrijke randvoorwaarde voor de acceptatie van een negatief netto profijt is dat het verwachte reële pensioen onder het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger is dan onder het huidige pensioenstelsel. De cijfermatige onderbouwingen onderschrijven dat aan deze randvoorwaarde wordt voldaan.

Cao-partijen trekken hieruit de conclusie dat voldaan is aan de door cao-partijen gestelde voorwaarden aan evenwichtigheid van de transitie en zijn derhalve van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de solidaire premieregeling.

Wel is belangrijk om op te merken dat de in dit transitieplan gepresenteerde transitie effecten zijn gebaseerd op de werkhypothese van de financiële opzet voor de nieuwe pensioenregeling zoals deze door bpfWaterbouw voorlopig is vastgesteld. Cao-partijen zijn zich bewust dat bpfWaterbouw mogelijk nog nadere wijzigingen maakt in de financiële opzet, waaronder het strategisch beleggingsbeleid, binnen de vast te stellen risicohouding. Cao-partijen gaan ervan uit dat het door bpfWaterbouw vast te stellen beleid de getoonde transitie effecten niet in negatieve, materiële zin beïnvloedt en dat kan blijven worden voldaan aan de door cao-partijen vastgestelde premie en pensioendoelstelling.

Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, treden cao-partijen en bpfWaterbouw per direct met elkaar in overleg.

Bijlage 1: Vergelijking solidaire- en flexibele premieregeling

Solidaire premieregeling	Flexibele premieregeling
Collectief beleggen, collectief systeem <ul style="list-style-type: none"> - Beleggingsbeleid wordt bepaald door fonds - Beleggingsrendementen leeftijdsafhankelijk toedelen	Handelingsperspectief voor het individu <ul style="list-style-type: none"> - Keuze vaste en variabele uitkering - Keuze mate beleggingsrisico - Eenmalig keuze vast/variabel bij invaren voor pensioengerechtigden
Solidariteit vormt de hoeksteen <ul style="list-style-type: none"> - Risico's delen (beleggingen, langlevens, arbeidsongeschiktheid en overlijden) - Intergenerationele risicodeling via beschermingsrendement en solidariteitsreserve - Solidariteitsreserve uit premie en overrendement	Beperkte risicodeling <ul style="list-style-type: none"> - Risico's delen (arbeidsongeschiktheid en overlijden, microlanglevens) - Risicodelingsreserve (verplicht bij verplicht fonds) - Risicodelingsreserve uit premie
Variabele uitkering <ul style="list-style-type: none"> - Altijd variabele uitkering vanaf de pensioendatum	Variabele maar ook vaste uitkering <ul style="list-style-type: none"> - Keuze tussen vast en variabel - Wellicht shoprecht - Aparte opbouwfase en uitkeringsfase

Bijlage 2: Vergelijking huidige- en nieuwe pensioenregeling

Karakteristiek	Huidige regeling	Nieuwe regeling
Algemeen		
Type regeling	Middellood (uitkeringsovereenkomst)	Solidaire premieregeling (premieregeling)
Pensioenambitie	Ambitie: bij 43 jaar 40% van gemiddelde pensioengrondslag (franchise is nihil)	idem
Opbouw	Leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw (Doorsneepremie)	Leeftijdsonafhankelijk Premiepercentage (persoonlijk pensioenvermogen)
Jaarlijkse aanpassingen	Voorwaardelijk op basis van de dekkingsgraad (loonindex)	Jaarlijkse aanpassing op basis van bijgeschreven rendement
Opvangen schokken	Via dekkingsgraad en buffers 16,2% van het jaarinkomen	Solidariteitsreserve 17,2% van het jaarinkomen
Pensioenpremie		
Pensioenleeftijd	AOW-gerechtigde leeftijd	AOW-gerechtigde leeftijd
Franchise	Geen	Geen
Maximum pensioengevend salaris Ouderdomspensioen	€ 239.870 (2024)	€ 239.870 (2024)
Opbouw van ouderdomspensioen	0,94% van het totale inkomen per jaar	Inleg van 17,2% van het jaarinkomen. De premie wordt belegd en op de pensioendatum wordt het kapitaal omgezet in een variabele uitkering
Flexibilisering	Uitruil van OP naar PP en vice versa. Deeltijdpensioen. Hoog/laag. Vervroeging en uitstel	idem
Partnerpensioen		
Partnerpensioen voor pensioeningang	Standaard 0,655% van het totale inkomen per jaar plus 0,655% van het totale inkomen voor alle toekomstige jaren op risicobasis vanaf moment van overlijden tot de pensioendatum	50% van het totale inkomen per jaar. Tijdelijke uitkering voor maximaal 10 jaar of het moment van overlijden van de partner
Partnerpensioen na pensioeningang	Standaard 0,655% van het totale inkomen	Standaard 70% van het in te kopen ouderdomspensioen
Partnerdefinitie	Gehuwd, geregistreerd partnerschap, gezamenlijke huishouding plus geen bloed- of	Conform Wetgeving
aanverwant in de rechte lijn, notarieel samenlevingscontract, gezamenlijke huishouding		
Uitloop	n.v.t.	6 maanden
Wezenpensioen		

Wezenpensioen voor pensioeningang	Standaard 0,13% van het totale inkomen per jaar plus 0,655% van het totale inkomen voor alle toekomstige jaren op risicobasis vanaf moment van overlijden tot de pensioendatum	10% van het totale inkomen per jaar. Tijdelijke uitkering tot uiterlijk de 25-jarige leeftijd
Wezenpensioen na pensioeningang	Standaard 0,13% van het totale inkomen	
Arbeidsongeschiktheid		
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Ja	Ja
Aanvullingsregeling WIA	Ja	Geen onderdeel meer van de regeling
Invaliditeitspensioen	Ja	Ja
Diversen		
Vrijwillig ANW-hiaat	Ja	Komt te vervallen
Spaarpensioenregeling (verplicht)	Onderdeel van de regeling	Komt te vervallen